

ÅRLIG Redegørelse

1995

Forsvarsministeren

5784
(95)

Indholdsfortegnelse

	Side
Forsvarsministerens forord	3
Kapitel 1, Forsvarsforliget 1995-1999	5
Forhandlingerne	5
Det internationale engagement	6
Strukturprojekter	7
Materiel	8
Forsvaret efter år 2000	11
Kapitel 2, FN i det tidligere Jugoslavien	13
Generelt	13
Kroatien	14
Bosnien-Hercegovina	15
Makedonien	18
Den maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien	18
Kapitel 3, NATO overtager	19
Vejen til fred	19
Dayton-fredsftalen	19
Fredsftalens civile aspekter	21
Dansk bidrag til fredsstyrken	22
Kapitel 4, Året der gik	25
Tillæg	
1. Aftale om forsvarets ordning 1995-1999	50
2. Forsvarets økonomi	63
3. Vedtagne lovforslag	67
4. Folketingsbeslutninger	68
5. Forespørgsler	70
6. Spørgsmål til forsvarsministeren	72
7. Spørgsmål fra Forsvarsudvalget	78
Ordlister	88

Indholdsfortegnelse

Udgiver: Forsvarsministeriet,
Holmens Kanal 42, 1060 København K.
Tlf. 33 92 33 20.
Oplag: 6000 eksemplarer, april 1996.
Tryk: J.H. Schultz Grafisk A/S.
Foto: Hvor intet andet er anført,
er de anvendte billeder taget af
forsvarets fotografer.

Forsiden: Et af hærens nye EAGLE-køretøjer på patrulje i Bosnien-Hercegovina
(Foto: Nordfoto/Jockel Finck).

Forsvarsministerens forord

Dansk forsvar gik i 1995 ind i en ny fase. Vi fik et bredt forsvarsforlig frem til år 2000 forhandlet på plads. Størsteparten af vores omfattende FN-engagement i det tidligere Jugoslavien blev trukket hjem, og en ny NATO-ledet fredsstyrke med dansk bidrag blev indsat. Alvoren i engagementet blev understreget, da tre danske soldater på tragisk vis mistede livet i 1995 ved den kroatiske generobring af Krajina i august og den kroatiske offensiv ind i Bosnien-Hercegovina i september.

Sidst på året faldt de politiske brikker til det nye fem-årige forsvarsforlig på plads, og »Aftale om forswarets ordning 1995-1999« var en realitet. Forliget giver forsvaret et stabilt politisk grundlag at arbejde videre på frem til årtusindeskiftet. Omstillingen til tiden efter den kolde krig kan fortsætte. Vores internationale engagement kan videreudvikles. Og forswarets behov for materiel tilgodeses i en grad uden sidestykke i noget tidligere forlig. Altsammen positivt for forswarets ledelse og ansatte, og et solidt grundlag for forsvaret at løse sine opgaver på.

Ud af et budget på ca. 16 mia. kr. om året spares der 837 mio. kr. i alt på strukturen over hele perioden. Sammenlignet med vore NATO-part-

Forsvarsminister Hans Hækkerup på besøg ved de danske FN-soldater i Kroatien

nere giver det et budget, der cementerer Danmarks fortsatte rolle som en troværdig alliancepartner. Til materiel er der i hele forligsperioden afsat knapt 11 mia. kr. til nyanskaffelser. Dette er det højeste niveau nogensinde.

Hæren får bl.a. nye geværer, raketkastere og opklaringsmidler – specielt til Den Danske Internationale Brigade indkøbes nye kampvogne og pansrede hjulkøretøjer. Søværnet får bl.a. en række moduler til Standard Flex skibene og får opdateret korvetterne. Og endelig får flyvevåbnet bl.a. suppleret og opdateret F-16 flyene og får ny ammunition til disse.

Vort internationale engagement ændredes markant i 1995. Hovedparten af Danmarks godt 1200 mand store FN-bidrag i det tidligere Jugoslavien blev afviklet og sidst på året trukket hjem. Dayton-fredsaf-talen blev underskrevet, og det blev besluttet – og aftalt med konfliktpar-ter – at en multinational NATO-styrke (IFOR) under FN-mandat skulle sikre aftalens overholdelse. Det var åbenlyst, at Danmark ville være med til at følge freden på Balkan helt til dørs, og det godt 800 mand store bidrag til IFOR-styrken fik bred tilslutning ved vedtagelsen i Folketin- get. På dansk initiativ blev der sammensat en nordisk/polsk bri- gade af bidrag fra Danmark, Sverige, Norge, Finland og Polen. I den danske bataljon indgår der også delinger fra de baltiske lande, så vi fort- sætter vores samarbejde med Baltikum på det fredsbevarende område og er nu samtidig i den situation, at Danmarks internationale engage- ment i Bosnien afspejler vores hjemlige samarbejde med landene om- kring Østersøen. Den nordisk/polske brigade ledes af chefen for Den Danske Internationale Brigade, brigadegeneral Finn Særmark-Thom- sen, og indgår i en multinational division under amerikansk ledelse ind- sat i Tuzla-området.

Danmark påtager sig fortsat sin del af forpligtelserne, både som alli- ancepartner i NATO, som samarbejdspartner for landene i Central- og Østeuropa og som aktiv deltager i løsningen af de internationale op- gaver. Med det nye fem-årige forsvarsforlig er vejen banet for en fort- sættelse af denne aktive linie.

HANS HÆKKERUP

KAPITEL 1

Forsvarsforliget 1995-1999

Forhandlingerne

Forsvarsforliget 1993-1994 udløb med udgangen af 1994, uden at der var indgået et nyt forlig. Forsvarets økonomiske forhold for 1995 blev derfor indledningsvist alene bestemt af finansloven for 1995. Ved årets begyndelse var der sonderinger mellem forligspartierne, men ikke egentlige forligsdrøftelser, da man afventede rapporter fra »Arbejdsgruppen vedrørende kamptroppersnes sergentskoles fremtidige placering« samt fra Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe (RAG) om hærens struktur.

Der førtes dog forhandlinger om udmøntningen af dele af den positive budgetreguleringskonto på 690 mio. kr., der var oprettet i medfør af finansloven. I begyndelsen af april opnåedes enighed mellem forligspartierne om udmøntning af 75 mio. kr. til en forøgelse af øvelses- og mønstringsaktiviteten i forsvaret samt til anskaffelse af lette, pansrede køretøjer og lette, moderne håndvåben for at forbedre sikkerheden for de danske FN-styrker i det tidligere Jugoslavien.

Efter Sergentskole- og RAG-rapporterne var afgivet i slutningen af marts indledtes forligsdrøftelser. Sidst i maj fik de tidligere forligspartier regeringens udkast til forligstekst for perioden 1995-98. Det var imidlertid ikke muligt at opnå enighed herom inden Folketingets sommerferie. Efter sommerferien fortsatte forhandlingerne, men det var først i forbindelse med finanslovsforhandlingerne i efteråret, at der skete et gennembrud. Den 29. november indgik regeringspartierne, dvs. Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Centrum-Demokraterne, således en aftale om finansloven for 1996 med Det Konservative Folkeparti. Som en del af aftalen blev de overordnede rammer fastlagt for forsvarrets forhold i perioden 1995-1999, og de nærmere detaljer blev den 8. december 1995 udmøntet i et forsvarsforlig for perioden 1995-1999*). I forhold til 1994 indebærer forsvarsforliget en mindre reduktion af forsvarsudgifterne. Det årlige forsvarsbudget vil i perioden variere mellem 15,4 og ca. 16 mia. kr. (prisniveau 1996).

*) Forsvarsforligets fulde tekst fremgår af tillæg 1.

Det internationale engagement

Som aktivt medlem af det internationale samfund bør Danmark fortsat prioritere bidrag til konfliktforebyggelse, krisestyring og konfliktløsning. Forsvaret må herunder kunne deltage i løsning af opgaver i FN-, OSCE- eller NATO-regi for at fremme freden og den fælles sikkerhed. Med det nye forsvarsforlig fortsættes forsvarets omstilling til den ændrede sikkerhedspolitiske situation og til de krav, som stilles til deltagelse i internationale opgaver.

Forsvarets udgifter til deltagelse i opgaver i FN-, OSCE- eller NATO-regi afholdes inden for forsvarsbudgettet. Der afsættes et årligt nettobeløb på 530 mio. kr. hertil, svarende til udsendelse af ca. 1.500 mand i FN-tjeneste. Forsvaret kan udover almindelig overførselsadgang overføre årligt mer- eller mindreforbrug inden for forligsperioden. Ved et eventuelt mindreforbrug i forligsperioden vil de reducerede udgifter komme forsvaret til gode.

NATO er fortsat den eneste troværdige kollektive sikkerhedsorganisation i Europa, og medlemskabet af Alliancen er afgørende for dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. I forliget fastsættes det danske bidrag til NATO's Reaktionsstyrker. Den tidligere aftalte tilmelding justeres i lyset af NATO's behov for sådanne styrker. Hæren bidrager fortsat med bl.a. Den Danske Internationale Brigade. Søværnet bidrager med en række skibstyper, herunder korvetter, ubåde og minerydningsfartøjer, mens flyvevåbnet bl.a. bidrager med en F-16 eskadrille og en HAWK-eskadrille. Alle bidrag revurderes løbende på baggrund af behov og muligheder.

Danmark vil også bidrage med enheder og personel til UN Stand-By Forces, der skal sætte FN i stand til at reagere med kort varsel i de indledende faser af en konflikt, hvor mulighederne for at påvirke krisens udvikling i en gunstig retning med beskedne midler er størst.

Den Danske Internationale Brigade tilføres i det nye forlig en uges ekstra øvelsestid, og det planlægningsmæssige krav om andengangsudsendelse af personel på rådighedskontrakt frafaldes. Det forventes at lette både rekruttering og fastholdelse af personellet. De tidligere aftalte principper om opstilling af en uddannelsesstøttestruktur fortsættes og styrkes med særlig vægt på uddannelsen til internationale opgaver.

Forsvaret kan yde bistand til afhjælpning af humanitære og miljømæssige katastrofer i udlandet, som supplement til og i regi af Udenrigsministeriets iværksatte eller planlagte bistand. Forsvaret har til-

meldt en række aktiver til FN's register for militære og civile aktiver til rådighed for international humanitær nødhjælp.

Det bi-, tri- og multilaterale samarbejde med de central- og østeuropæiske lande intensiveres og udbygges bl.a. inden for rammerne af Partnerskab for Fred (PFP).

Strukturprojekter

Ud over de strukturprojekter, der allerede var i gang, iværksættes en række yderligere tilpasninger af forsvarets struktur for bl.a. at frigøre ressourcer til at kunne opretholde det betydelige internationale engagement og for at kunne fortsætte moderniseringen af forsvarets materiel:

- I hæren ændres Jyske Division til Danske Division, hvori indgår to jyske og en sjællandsk brigade. En jysk brigade (2. Jyske Brigade) nedlægges, og hærens krigsstyrke reduceres fra ca. 60.000 til ca. 58.000 mand.
- Sjællandske Ingeniørregiment og Jyske Ingeniørregiment sammenlægges på Farum Kaserne under navnet Ingeniørregimentet. Der udskilles en ingeniørbataljon, som placeres i Skive. Randers Kaserne søges afhændet. Sjællandske Trænregiment og Jyske Trænregiment sammenlægges på Hvorup Kaserne i Aalborg under navnet Trænregimentet. Der udskilles en trænbatallion, som placeres i Farum.
- Kamptroppernes sergentskole samles på Sønderborg Kaserne under navnet Hærens Sergentskole. Odense Kaserne med dele af Højstrup Øvelsesplads søges afhændet. Der vil fortsat være militære enheder på Fyn, herunder Militærregion IV og to af flyvevåbnets HAWK-eskadriller.
- I søværnet reduceres udrustningsniveauet for missilbådene af Willemoes-klassen, så der fremover vil være fire fuldt operative enheder mod nu fem. De øvrige seks enheder vil være i varierende beredskab.
- Antallet af værnepligtige i søværnet tilpasses det reducerede behov i bl.a. bevogtnings- og nærforsvarstjenesten. Der foretages en rationalisering ved marinedistrikterne.
- I flyvevåbnet nedlægges Flyvestation Vandel og Flyvestation Tirstrup som deployeringsflyvestationer. Hærens Flyvetjeneste forbliver på

Flyvestation Vandel. Dele af Flyvestation Tirstrup anvendes som depotområde, mens øvrige dele søges solgt og eventuelt anvendt til civil beflyvning.

- Flyvevåbnets L/70 kanonnærluftforsvar deaktiveres i fredstid, mens det forældede L/60 kanonnærluftforsvar nedlægges. Der oprettes et Stinger missilnærluftforsvarelement, der bl.a. skal varetage uddannelsen af personel til fremtidige missilnærluftforsvareskadriller.
- Der flyttes en HAWK-eskadrille fra Flyvestation Kongelunden på Amager til Flyvestation Skalstrup syd for Roskilde. Arealet ved Af-landshage søges afhændet.
- Hjemmeværnets opgaver udbygges og videreføres i perioden i overensstemmelse med »Beretningen om hjemmeværnets fremtidige virke«. Hjemmeværnet overtager bl.a. Søgårdlejren i Sønderjylland og skal i perioden gradvist overtage de finansielle forpligtigelser ved anskaffelse af nye hjemmeværnsskuttere. Fundamentet er fortsat, at hjemmeværnets særpræg og egenart som en bredt funderet folkelig bevægelse videreføres.

Til finansiering af de bygge- og anlægsarbejder, der følger af forsvarrets omstrukturering, fortsætter den såkaldte provenufinansieringsordning. Ordningen indebærer, at indtægter, der opnås ved afhændelse af forsvarets arealer og ejendomme, kan anvendes til de nødvendige investeringer i forbindelse hermed.

Materiel

Materielanskaffelserne til forsvaret styrkes væsentligt. I aftaleperioden anskaffes materiel for ca. 10,8 mia. kr. eller gennemsnitligt ca. 2,15 mia. kr. årligt – inklusive materielanskaffelser til hjemmeværnet.

Ud over de iværksatte anskaffelser i 1995 indkøbes til Den Danske Internationale Brigade special- og transportkøretøjer, og der påbegyndes en opdatering af brigadens pansrede mandskabsvogne. Desuden anskaffes ca. 50 brugte middeltunge kampvogne af Leopard 2 typen og et antal pansrede mandskabsvogne med hjul.

Hærens artilleri moderniseres med flerskudsrocketkastere (MLRS - Multiple Launch Rocket System) til erstatning for utidssvarende trukket, tungt artilleri. Herved forbedres artilleriets ildkraft, rækkevidde, mobilitet og overlevelsessevne.

Flerskudsraketskaster MLRS

Foto: LTV Aerospace and Defense

Der anskaffes også artilleripejleradarer og nye opklaringsmidler, hvilket forbedrer evnen til at lokalisere og bekæmpe fjendtligt artilleri.

I søværnet fortsættes Standard Flex-300 programmet. I perioden anskaffes en række moduler, herunder det første af en ny type minestrygningsmoduler, som giver fartøjerne mulighed for at skifte rolle og løse et bredere spektrum af opgaver. De tre korvetter af Niels Juel-klassen samt Lynx helikopterne levetidsforlænges, og korvetternes missilluftforsvarssystem moderniseres.

Korvetten OLFERT FISCHER i Venedig mellem to patruljer i operation SHARP GUARD

Inden for det nordiske forsvarsmaterielsamarbejde og eventuelt sammen med andre NATO-lande undersøges mulighederne for at udvikle et fælles fremtidigt ubådsprojekt til afløsning af de nuværende ubåde.

Til flyvevåbnet anskaffes yderligere fire brugte F-16 fly som led i opretholdelsen af strukturen på 60 fly i flytypens resterende levetid. Flyene modificeres, som flyvevåbnets øvrige F-16, til dansk standard (F-16 midtvejsmodifikation). Anskaffelsen af længererækkende luftforsvarsmissiler af typen AMRAAM (Advanced Medium Range Air-to-Air Missile) fortsættes. For yderligere at optimere F-16 flyenes operative anvendelighed i bl.a. international sammenhæng anskaffes hjelmmonteret sigteudstyr, og anskaffelse af præcisionsvåben påbegyndes. De kortere-rækkende flybårne luftforsvarsmissiler af ældre dato modificeres eller erstattes ved nyanskaffelser. Opdateringen af HAWK systemet videreføres for at sikre systemets operative anvendelighed fremover og skabe grundlag for etablering af et integreret landbaseret luftforsvarssystem.

Til hjemmeværnet fortsættes bl.a. anskaffelsen af hjemmeværnskuttere med en 3. serie på seks fartøjer.

*F-16 affyrer AMRAAM-missil
Foto: HUGHES*

Forsvaret efter år 2000

Også i årene efter år 2000 vil forsvaret komme til at stå overfor meget store materielinvesteringer. En række af forsvarets nuværende større materielsystemer, som f.eks. pansrede mandskabsvogne, minelæggere, ubåde og redningshelikoptere, er af ældre dato. Sammen med den teknologiske udvikling skaber dette et betydeligt behov for modifikation eller udskiftning af materiel. Derfor skal et ekspertudvalg med udgangspunkt i forsvarets nuværende materielsituation vurdere levetiden for forsvarets materielsystemer og komme med et forslag til større materielanskaffelser. Udvalget skal afslutte sit arbejde senest den 1. september 1997.

Der nedsættes også en forsvarskommission sammensat af politikere, repræsentanter for forsvaret og særligt sagkyndige. Kommissionen indleder sit arbejde i begyndelsen af 1997 og skal i lyset af den sikkerhedspolitiske udvikling overveje ændringer af forsvarets formål, opgaver og organisation. Den skal foretage en afvejning af forsvaret af nærområdet i forhold til den internationale indsats og på baggrund af en vurdering af

indstillingen fra det førnævnte materiel-udvalg fremsætte forslag til større materielanskaffelser i de kommende år. Kommissionen skal inden udgangen af 1998 fremlægge sit resultat, som skal kunne danne grundlag for forhandlinger mellem forligspartierne om indgåelse af et forsvarsforlig for en periode efter 1999.

KAPITEL 2

FN i det tidligere Jugoslavien

Generelt

FN's engagement i det tidligere Jugoslavien undergik store forandringer i 1995. Ved årets begyndelse var der mere end 1.250 danske soldater med blå baret ved FN-styrkerne i det tidligere Jugoslavien; i december var antallet reduceret til omkring 400, og det danske styrkebidrag til den NATO-ledede fredsstyrke var under etablering.

I marts 1995 udløb mandatet for den hidtidige FN-beskyttelsesstyrke, United Nations Protection Force (UNPROFOR), som var ansvarlig for alle FN-operationer i det tidligere Jugoslavien. I stedet blev United Nations Peace Force (UNPF) oprettet med tre underlagte missioner, hver ansvarlige for FN's indsats i forskellige dele af det tidligere Jugoslavien. United Nations Confidence Restoration Operation (UNCRO) blev tildelt ansvaret for FN-operationen i Kroatien, United Nations Protection Force (benævnt UNPROFOR) for indsatsen i Bosnien-Hercegovina, og United Nations Preventive Deployment Force (UNPREDEP) for operationen i Makedonien.

Danmark bidrog året igennem med enheder, stabspersonel og FN-observatører til alle tre FN-missioner samt med EU-observatører til EU's Monitor-Mission (ECMM) i det tidligere Jugoslavien. Ved årets udgang blev to af de tre FN-missioner ændret på væsentlige områder, og alene UNPREDEP er forblevet stort set uændret året igennem. En markant ændring af situationen i Kroatien og dermed i grundlaget for UNCRO betød, at denne mission blev reduceret i løbet af efteråret. I december blev det også besluttet at indstille UNPROFOR's operationer i Bosnien-Hercegovina og overføre ansvaret for de videre operationer til NATO.

Kroatien

I Kroatien var der frem til efteråret ca. 900 soldater i den danske bataljon (DANBAT) ved UNCRO's Sektor Nord i Krajina-området på grænsen mellem Kroatien og Bosnien-Hercegovina. Til bataljonen var der knyttet en litauisk deling og fra februar også en estisk deling, hver på 32 soldater.

I august måned gennemførte den kroatiske hær Operation Storm, hvor Krajina-området blev erobret i løbet af få dage. Under kamphandlinger i den danske bataljons område blev den danske sergent Claus Gamborg dræbt. Kort efter den kroatiske offensiv blev det formelt besluttet at opløse og hjemsende FN-styrkerne i Krajina-området, og DANBAT indledte et omfattende arbejde med at sammendrage materiel og nedbryde lejre.

Efter Operation Storm optrappede den kroatiske hær i september måned sine operationer i Bosnien-Hercegovina. Sammen med bosnisk-kroatiske enheder og bosniske regeringsstyrker pressede regulære kroatiske hærenheder de bosniske serbere tilbage fra grænseområderne og fra Bihac-enklaven i det vestlige Bosnien-Hercegovina.

Den 18. september 1995 iværksatte kroatiske enheder angreb fra Krajina-området ind i Bosnien-Hercegovina, og under kamphandlinger om-

Modtagelse på Flyvestation Værløse af den dræbte Robin Bargholz' kiste
Foto: Nordfoto/Nils Meilvang

kring grænsefloden Una blev danske FN-lejre flere gange udsat for kraftig beskydning fra stillinger i Bosnien-Hercegovina. Under beskydningen blev konstablerne Robin Bargholz og Michael Madsen dræbt og yderligere 14 danske soldater blev såret, heraf 3 alvorligt.

I løbet af september og oktober afsluttede DANBAT afviklingsarbejdet i Krajina-området og returnerede til Danmark. Dermed ophørte mere end tre års dansk FN-indsats i Krajina-området. FN-operationen i Kroatien fortsatte fra årsskiftet alene i Østslavonien mellem Kroatien og Restjugoslavien samt på Prevlaka-halvøen. Danmark bidrager med enkelte militære observatører til operationen på Prevlaka.

Bosnien-Hercegovina

Også for FN-styrkerne i Bosnien-Hercegovina blev 1995 et skelsættende år. Ved årets udgang blev der truffet beslutning om at indstille operationerne med FN-enheder og lade NATO løse de videre opgaver under et nyt FN-mandat. Danmark bidrog gennem hele året med et hovedkvar-

terskompagni til FN-styrkens hovedkvarter i Sarajevo og med en kampvognseskadron til den fællesnordiske FN-bataljon (NORDBAT 2) omkring Tuzla.

Dansk FN-soldat i Sarajevo
Foto: Nordfoto/AP

I løbet af foråret og sommeren blev Sarajevo og de øvrige FN-beskyttede områder flere gange udsat for kraftig beskydning fra bosnisk-serbisk side, uden at FN-styrkerne havde mulighed for at gribe effektivt ind. Blandt andet derfor besluttede FN's Sikkerhedsråd den 16. juni 1995 at forstærke UNPROFOR med en hurtig reaktionsstyrke (Rapid Reaction Force – RRF) på ca. 12.500 overvejende britiske og franske soldater. I løbet af sommeren rykkede reaktionsstyrken på plads, og en del af styr-

ken blev med det samme indsat på Igman-bjerget nær Sarajevo, hvorfra evt. yderligere beskydning af byen ville kunne besvares. Med sin tunge bevæbning og større mobilitet ville reaktionsstyrken også med kort varsel kunne undsætte de øvrige, traditionelt let bevæbnede FN-enheder, hvis der skulle opstå behov herfor.

Efter intense kamphandlinger faldt de FN-beskyttede områder Srebrenica og Zepa i juli måned i de bosniske serberes hænder, og den muslimske enklave Gorazde var reelt belejret. Ved disse operationer tog de bosniske serbere ved flere lejligheder FN-soldater som gidsler for at forhindre, at NATO-fly blev indsat til at beskytte de truede enklaver. Efter dette besluttede FN og NATO i august måned at anvende NATO-fly i større omfang end hidtil for at afskrække og om nødvendigt forhindre beskydning eller angreb mod de øvrige FN-beskyttede områder. For at mindske risikoen for gidseltagning blev FN-styrkerne flyttet, så de ikke længere var på bosnisk-serbisk kontrolleret område.

På trods af alle advarsler beskød de bosniske serbere den 28. august for anden gang Mrkale-markedspladsen i Sarajevo, hvor 38 civile blev dræbt og 85 såret. Efter denne terrorhandling indledte NATO-fly og tunge våben fra FN's hurtige reaktionsstyrke den 30. august et omfattende luft- og artilleribombardement mod bosnisk-serbiske våbensystemer omkring Sarajevo og de øvrige FN-beskyttede områder. Flyangrebene fortsatte til den 14. september, hvor de bosniske serbere bøjede sig og trak deres tunge våben tilbage fra de FN-beskyttede områder.

Markedspladsen i Sarajevo efter det bosnisk-serbiske angreb. Foto: Nordfoto/AP

Efter disse operationer lykkedes det at få en bred våbenhvile i stand for hele Bosnien-Hercegovina fra den 12. oktober 1995. Våbenhvilen blev optakten til egentlige fredsforhandlinger for det tidligere Jugoslavien, der kulminerede med den formelle undertegnelse af en fredsaftale – Dayton-aftalen – i Paris den 14. december 1995 og med beslutningen om at indsætte en NATO-ledet styrke til at sikre aftalens overholdelse.

Makedonien

FN-missionen i Makedonien bekræftede også i 1995 værdien af forebyggende indsættelse af fredsbevarende styrker. FN-styrkerne fra de nordiske lande og USA kunne ved årets udgang rapportere om en uændret rolig situation. Danmark deltager her med militære observatører, personel til missionens hovedkvarter samt med en deling soldater. Den danske deling indgår i et fælles kompagni (SCANDCOY) med norske og svenske delinger, som sammen med kompagnier fra Finland indgår i en fællesnordisk bataljon.

Den maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien

Siden 1993 har Danmark periodevis bidraget med en korvet til den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien (i NATO-operationen SHARP GUARD). I 1995 deltog korvetten OLFERT FISCHER i Adriaterhavet fra 17. april til 4. juni og NIELS JUEL fra 24. august til 8. oktober.

KAPITEL 3

NATO overtager

Vejen til fred

Igenem 1995 fortsatte de diplomatiske forsøg på at finde en fredsløsning på konflikten i det tidligere Jugoslavien – både af den internationale kontaktgruppe vedrørende Jugoslavien, af FN's fredsmægler Thorvald Stoltenberg, EU's fredsmægler Carl Bildt og af amerikanske diplomater. Den diplomatiske indsats blev i løbet af sommeren styrket med amerikansk penduldiplomati under ledelse af viceudenrigsminister Richard Holbrooke. Forhandlingerne foregik på baggrund af en samlet fredsplan, som tidligere havde været drøftet i kontaktgruppen og i EU, og den 5. oktober kunne præsident Clinton meddele, at de stridende parter i Bosnien-Hercegovina var enige om at indgå en våbenhvile. Serbien, Kroatien og Bosnien-Hercegovina havde samtidigt accepteret at deltage i fredsforhandlinger i USA – ledet af USA og kontaktgruppen. Sideløbende med forhandlingerne planlagde NATO en operation i Bosnien-Hercegovina for det tilfælde, at en fredsaftale blev indgået. NATO-rådet godkendte den 11. oktober de overordnede principper for en sådan operation, og de militære hovedkvarterer gik herfter i gang med den operative planlægning.

Fredsforhandlingerne indledtes i Dayton, Ohio, den 1. november 1995. Den 10. november underskrev parterne en aftale om styrkelse af den bosnisk-kroatiske føderation, og den 12. november en rammeaftale om Østslavoniens genindlemmelse i Kroatien, hvor FN skulle stå for en overgangsadministration i et år.

Dayton-fredsaftalen

En samlet fredsaftale for Bosnien-Hercegovina blev færdigforhandlet og tiltrådt af konfliktens parter den 21. november. Aftalen indeholder en forpligtelse for parterne til at indgå fred samt en lang række underaftaler, der skal sikre opbygningen af et sikkert, stabilt og demokratisk Bosnien-Hercegovina. Fredsaftalen indeholder også bestemmelser om regionale tillidsskabende foranstaltninger og våbenkontrol, der skal medvirke til, at krigen ikke blusser op igen.

I aftalens militære bestemmelser forpligtes parterne bl.a. til inden 30 dage (D+30) at trække deres tropper tilbage fra våbenstilstandslinien og

etablere demilitariserede adskillelseszoner samt inden 45 dage (D+45) at rømme de områder, der skal overdrages til modparten efter den aftalte fordeling af territoriet. En multinational NATO-ledet fredsimpliceringsstyrke, IFOR (Implementation Force), indsættes til sikring af fredsaftalens overholdelse. Parterne forpligter sig til fuldt ud at samarbejde med fredsstyrken.

Fredsstyrkens sammensætning måtte afspejle et bredt internationalt engagement i det fortsatte arbejde for fred i Bosnien-Hercegovina. Styrken skulle derfor omfatte tropper fra såvel NATO-lande som partnerskabslande og andre lande uden for NATO, sidstnævnte primært muslimske lande. Målsætningen var, at op til en fjerdedel af den samlede styrke på ca. 60.000 mand skulle komme fra ikke-NATO lande. I den indledende fase af operationen skulle styrken primært bestå af enheder fra den hidtidige FN-styrke, UNPROFOR, der allerede var til stede i Bosnien-Hercegovina og hurtigt kunne overføres til NATO-kommando.

For NATO var arbejdet med etablering af fredsstyrken en fortsættelse og et resultat af Pfp-samarbejdet. Det var af stor betydning at sikre deltagelse fra Rusland og de øvrige partnerskabslande, da deltagelse fra disse lande ikke alene ville have stor betydning for det videre praktiske samarbejde inden for Pfp, men også generelt ville tjene til at styrke det politiske og militære samarbejde med disse lande. Fredsstyrkens etablering har således vidtrækkende perspektiver for den sikkerhedspolitiske udvikling i Europa. Ved årets udgang havde 14 ikke-NATO lande, herunder Rusland, udtrykt interesse for at deltage i fredsstyrken, og der var forventning om, at flere lande ville rejse spørgsmålet om mulig deltagelse på et senere tidspunkt.

Fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina blev formelt underskrevet af parterne ved en ceremoni i Paris den 14. december 1995, og dagen efter vedtog FN's Sikkerhedsråd mandatet for den multinationale NATO-ledede fredsstyrke. NATO-rådet gav herefter den 16. december 1995 sin endelige tilslutning til den operationsplan, som havde været under udarbejdelse i flere måneder. Samtidigt blev der truffet formel beslutning om, at fredsstyrken skulle udsendes hurtigst muligt, og efter en hurtig indsættelse af dele af fredsstyrken i dagene herefter kunne NATO den 20. december 1995 overtage ansvaret for de internationale militære operationer i Bosnien-Hercegovina fra FN-styrken i området.

Amerikanske IFOR-styrker på vej ind i Bosnien-Hercegovina
Foto: Polfoto

Fredsftalens civile aspekter

Implementeringen af den civile del af fredsftalens og ftalens afsnit om våbenkontrol og tillidsskabende foranstaltninger blev fulgt op af en række konferencer i december 1995. På en konference i London den 8.-9. december drøftedes implementeringen af fredsftalens civile dele, og

den 18. december indledte man på en konference i Bonn forhandlinger om våbenkontrol og tillidsskabende foranstaltninger under ledelse af Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, OSCE. Endelig arrangerede Verdensbanken og EU-Kommissionen den 20.-21. december et indledende møde i Bruxelles om behovet for økonomisk bistand til den fysiske genopbygning af de krigshærgede områder.

Dansk bidrag til fredsstyrken

I løbet af efteråret blev overvejelserne om mulig dansk deltagelse i en NATO-ledet fredsstyrke indledt. Et særligt forhold var, om det ville være muligt at fortsætte det hidtidige nordiske samarbejde og udsende fælles enheder, når det direkte ansvar for operationerne skiftede fra FN til NATO. Muligheden for at deltage i fredsstyrken i nordisk regi blev fra oktober 1995 drøftet mellem de nordiske lande. Et vigtigt element var spørgsmålet om den nordiske FN-styrke ved Tuzla, og hvilken rolle denne styrke skulle spille, hvis der blev opnået en fredsaftale for Bosnien-Hercegovina, og hvis NATO overtog ansvaret for implementeringen af aftalens militære aspekter. Endvidere blev det drøftet, hvordan eventuelle nordiske bidrag bedst kunne indpasses i den forventede styrkestruktur. Udgangspunktet var, at fredsstyrken ville omfatte en amerikansk ledet division i området nord for Sarajevo og omkring Tuzla, en britisk ledet division i det vestlige Bosnien-Hercegovina mellem Sarajevo og Bihac, og en fransk ledet division omkring Sarajevo og i det østlige Bosnien-Hercegovina.

Holdningen blandt de nordiske lande var, at et fælles nordisk bidrag med fordel kunne forblive i Tuzla-området. I dette område var der allerede investeret betydeligt i at skaffe fornøden lejrkapacitet og anden infrastruktur, plus at styrken havde et indgående lokalkendskab. Dette ville være af stor betydning i en NATO-ledet operations indledende faser. Herved ville en nordisk styrke forventeligt skulle knyttes til den amerikansk ledede division, og det blev besluttet at undersøge muligheden for at etablere en fælles brigadestruktur med danske, norske, svenske og finske enheder samt så vidt muligt også f.eks. polske enheder sammen med de amerikanske enheder i divisionen. Under de videre overvejelser om dansk deltagelse i en fælles brigade forekom det naturligt, at et evt. dansk bidrag skulle afspejle størrelsen af det hidtidige bidrag til FN's indsats i det tidligere Jugoslavien. Hertil kom, som en særlig positiv faktor, muligheden for at bidrage aktivt til at opret-

holde den fremdrift i fredsprocessen for Bosnien-Hercegovina, som var ved at være etableret.

Det blev besluttet, at et dansk bidrag til fredsstyrken skulle omfatte enheder, som allerede var indsat ved FN-styrkerne i det tidligere Jugoslavien samt yderligere enheder fra Danmark. Styrken skulle sammensættes af enheder, der ville være i stand til at håndhæve og i givet fald gennemtvinge efterlevelse af fredsplanens bestemmelser på det lokale niveau. Denne målsætning måtte forventes afspejlet i styrkens magtbeføjelser og i den taktiske anvendelse af enhederne. De potentielt vanskelige vilkår for fredsstyrken og kravene til enhedernes formåen medførte, at det blev anset for mest hensigtsmæssigt at samle et evt. dansk bidrag i færre, men større enheder frem for et større antal mindre og geografisk spredte bidrag. Større enheder ville i sig selv umiddelbart have rådighed over den samlede vifte af egenskaber, som opgaverne krævede, hvorved afhængigheden af andre – og dermed sårbarheden – ville mindskes.

Dansk IFOR-kampvogn ved Tuzla
Foto: Nordfoto/Nils Meilvang

Folketinget gav den 15. december 1995 sin tilslutning til, at danske enheder kunne indgå i den NATO-ledede fredsstyrke. Folketingets tilsagn omfattede i hovedtræk udsendelse af godt 800 danske soldater i form af en bataljon og et hovedkvarterskompagni til en fælles nordisk-polsk brigade (NORDPOLBDE). I de øvrige nordiske lande og i Polen blev der truffet beslutning om tilsvarende styrkebidrag, hvorved den forudsete nordisk-polske brigade var en realitet. Fra dansk side ønskede man at knytte baltiske delinger til den danske bataljon (DANBN), hvorved fredsstyrken afspejler det nye regionale samarbejde rundt om Østersøen.

Som ventet var NATO indforstået med at anvende NORDPOLBDE i Doboj-området nordvest for Tuzla og at knytte brigaden til den amerikanske ledede division. Som første del af det danske styrkebidrag overgik kampvognseskadronen ved FN-styrkerne nær Tuzla til NATO-kommando den 20. december 1995. Samtidig forberedte de øvrige dele af den danske bataljon og det danske hovedkvarterskompagni afrejse fra Danmark til Bosnien-Hercegovina.

Ved årsskiftet var danske militære enheder indsat i den første NATO-ledede landoperation i Alliancens historie, og for første gang siden 1991 var der nu realistiske udsigter til fred i det tidligere Jugoslavien.

KAPITEL 4

Året der gik

13. Januar: Rapporterne »Mulighederne for en eventuel nedlæggelse af en brigade, herunder en eventuel ændring af Jyske Division til Danske Division«, »Willemoes-klassens fremtidige opgaver og anvendelse mv.« samt »Fremtidige opgaver og anvendelse af HAWK-systemet mv.« fra Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe, RAG, offentliggøres. Rapporternes anbefalinger indgår i de indledende drøftelser om en ny forsvarsaftale.

Januar: Forsvarets Bygningstjeneste tegner rammeaftaler med en række konsulentfirmaer om assistance ved indførelsen af miljøledelse ved alle forsvarrets myndigheder. Implementeringen af forsvarrets miljøstrategi fra 1993 fortsætter i 1995. Der gennemføres bl.a. kurser for miljøledere, så hvert tjenestested kan få tilknyttet én. Kurserne vil også blive tilbudt civile myndigheder.

En ny, forbedret, NATO-finansieret luftvarslingsradar til ca. 170 mio. kr. besluttes opstillet på Skagen til erstatning for den forældede radar samme sted.

2.-9. februar: NATO's krisestyringsøvelse CMX 95 afholdes med deltagelse af civile og militære myndigheder. Øvelsen fokuserer på den mellemste del af krisestyringsspektret samt på procedurer i forbindelse med krisestyringsforanstaltninger og tilvejebringelse af militære styrker.

20.-24. februar: Danmark arrangerer og afholder den første regionale FN-workshop om træning til fredsbevarende operationer. Workshoppen åbnes af Forsvarsministeren.

Februar: Den anden litauiske og første estiske fredsbevarende deling (LITPLA 2 og ESTPLA 1) udsendes sammen med den danske fredsbevarende bataljon i Kroatien (DANBAT hold 7).

13. marts: De første pansrede brovogne af en samlet anskaffelse på henholdsvis 14 og 10 brugte bjærgningsvogne og brovogne af Leopard-ty-

Pansret LEOPARD-brovogn

pen leveres til Danmark. Bjærgningsvognene blev leveret i 1994, og de sidste brovogne leveres i løbet af 1995. Efter modifikation til dansk standard vil alle være i drift i hæren i løbet af 1996.

29. marts: Nordisk-baltisk aftale (Memorandum of Understanding) underskrives om fact-finding-visits af baltisk personel til områder, hvor de nordiske lande deltager i FN's fredsbevarende operationer.

31. marts: Rapporten om »Hærens struktur« fra RAG offentliggøres og indgår i de indledende drøftelser om en ny forsvarsaftale.

»Arbejdsgruppen vedrørende kamptroppersnes sergentskoles fremtidige placering« afleverer sine rapporter til forsvarsministeren. Arbejdsgruppen indstiller, at kamptroppersnes sergentskole med tilhørende kurser flyttes til Varde, at de to jyske artilleriregimenter sammenlægges i Skive under navnet Jyske Artilleriregiment, og at Hærens Artilleriskole flyttes til Skive. Rapporterne indgår også i de indledende drøftelser om en ny forsvarsaftale.

Marts: I forbindelse med det sociale FN-topmøde i København udlånes dele af Holmen til brug for den parallelle NGO-konference for en række organisationer.

1. april: Værnepligtslønnen for de første 4 måneder justeres, og stedtil-lægsområderne for værnepligtige befalingsmænd omlægges.

3. april: Fristen for afgivelse af tilbud på køb af Dokøen udløber. Der har siden været ført forhandlinger med tilbudsgiverne. Søværnets udflytning fra og omrokering på Holmen fortsætter efter den fastlagte tidsplan, og flere afhændelser forventes i 1996. Indtil da søges bl.a. indgået lejekontrakter på markedsvilkår. Projekterne i Korsør og Frederikshavn, som følge af udflytningen fra Holmen, forløber planmæssigt.

4. april: Efter drøftelse med forsvarsforligspartierne bag forliget for 1993-94 bemyndiges Forsvarskommandoen til at rationalisere søværnets landbaserede støttestruktur. Når projektet er gennemført, forventes en årlig besparelse på ca. 17,4 mio. kr og en personelreduktion på i alt 87 årsværk.

5. april: Finansudvalget tiltræder at anvende 75 mio. kr. af finanslovens positive budgetreguleringskonto for Forsvarsministeriet. Beløbet anvendes til en forøgelse af øvelses- og mønstringsaktiviteten i forsvaret samt til anskaffelse af 10 lette, pansrede køretøjer af mærket MOWAG EAGLE og ca. 2.500 moderne håndvåben af canadisk fabrikat for at forbedre sikkerheden for de danske FN-styrker i det tidligere Jugoslavien.

Finansudvalget tiltræder opførelse af et nyt jordmaterielværksted på Flyvestation Aalborg for ca. 22 mio. kr.

7. april: Aftaler om DIB-kontrakter indgås med Foreningen af Yngre Læger og med Foreningen af Speciallæger.

20. april: Efter drøftelse med forsvarsforligspartierne bag forliget for 1993-94 bemyndiges Forsvarskommandoen til at reducere såvel udrustningsniveauet for minelæggere af Falster-klassen som søværnets depotstruktur. Tilpasningen giver en årlig driftsbesparelse på i alt 9,5 mio. kr. og en personelreduktion på i alt 38 årsværk.

25. april: Forsvaret modtager den sidste af 230 modificerede Leopard-kampvogne. Modifikationen, der blev iværksat i 1989, omfatter en tårnmodifikation, som gør kampvognen mere tidssvarende.

26. april: Finansudvalget tiltræder etablering af kraft-varmeværker til ca. 26 mio. kr. i Jonstruplejren og på Flyvestation Værløse.

April: Overvejelserne om evt. flytning af Grønlands Kommando afsluttes med anbefaling om, at Kommandoen forbliver i Grønnedal med rationaliseret organisation og drift. Undersøgelser viste, at de mulige besparelser ved en flytning ikke står i rimeligt forhold til de forbundne investeringer.

1. maj: Viceadmiral Knud Borck tiltræder som ny chef for Enhedskommandoen (BALTAP).

5. maj: 50 året for Danmarks befrielse fejres ved forswarets myndigheder.

Forsvarsministeren nedsætter »Udvalget vedrørende hjemmeværnets fremtidige virke«.

8.-10. maj: Forsvarsministeren besøger USA i anledning af 50 året for afslutningen af 2. Verdenskrig.

11. maj: Som led i F-16 midtvejsmodifikations-programmet (MLU) færdiggøres første danske F-16 ved Lockheed Martin i Fort Worth, USA. Flyet, et tosædet F-16B, er et af i alt fem fly, hvor der foretages prototype-modifikation forud for den endelige seriemodifikation. Flyet indgår herefter sammen med en hollandsk, belgisk, norsk og amerikansk F-16 i et prøveflyvningsprogram, der skal sikre, at flyets delsystemer og våben fungerer som tilsigtet. Programmet gennemføres på Edwards Air Force Base i Californien med deltagelse af en dansk F-16 testpilot.

Første danske F-16 efter midtvejsmodifikation (MLU)

Foto: US Air Force

15. maj: WEU-ministermøde afholdes i Lissabon, hvor en styrkelse af WEU's operative kapacitet vedtages. Første del af en analyse af de europæiske sikkerhedsvilkår, udarbejdet af alle 27 lande knyttet til WEU, vedtages.

I forlængelse af en rammeaftale for det nordiske forsvarsmaterielsamarbejde, som de nordiske forsvarsministre underskrev i 1994, indgås en samarbejdsaftale mellem respektive forsvarsstabe for at identificere og konkretisere mulige samarbejdsområder.

22. maj: Finansudvalget tiltræder anvendelse af ca. 26 mio. kr. til nybygninger ved Den Danske Internationale Brigade og Danske Livregiment på Vordingborg Kaserne.

22.-23. maj: Det andet nordisk-baltiske forsvarsministermøde afholdes på Bornholm. De 7 forsvarsministre diskuterer sikkerheds- og forsvars-

spørgsmål i tilknytning til Østersøområdet, projektet for etableringen af en fælles baltisk fredsbevarende bataljon (BALTBAT) samt den nordiske koordination af suverænitetstøtten til de baltiske lande.

24. maj: Finansudvalget tiltræder, at forsvaret kan samarbejde med dansk industri om udvikling, salg og markedsføring mv. af forsvarsmateriel mod som minimum at få dækket forsvarets meromkostninger.

29.-30. maj: Nordisk forsvarsministermøde afholdes i Rovaniemi, Finland. Ministrene fordømmer angreb på civilbefolkningen, drab på FN-personel og gidseltagning i Bosnien-Hercegovina. Der opfordres til intensivering af den politiske, diplomatiske og fredsbevarende indsats samt til revurdering af UNPROFOR's mandat. Der drøftes en mulig OSCE-fredsbevarende indsats i Nagorno-Karabakh, nordisk samarbejde i FN's fredsbevarende operationer og de baltiske landes inddragelse heri gennem BALTBAT-projektet samt baltiske delingers deltagelse i den danske fredsbevarende bataljon i Kroatien.

30. maj: På dansk initiativ nedsættes en international arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for at samarbejde om opstillingen af en brigade på højt beredskab til FN's multinationale beredskabsstyrker (UN Stand-By Forces).

30.-31. maj: NATO-udenrigsministermøde med samarbejdspartnerne i Det Nordatlantiske Samarbejdsråd (NACC) afholdes i Noordwijk, Holland. NATO-udenrigsministrene mødes også med den russiske udenrigsminister Kozyrev og aftaler at iværksætte det russiske samarbejdsprogram under Partnerskab for Fred (PfP) samt en bredere NATO-Rusland dialog uden for PfP.

30. maj-1. juni: PfP-søredningsøvelse gennemføres ved Bornholm med deltagelse af Danmark, Tyskland, Polen og Sverige.

Maj: Efter regeringens udspil indledes forhandlingerne om et nyt forsvarsforlig.

3. juni: Forsvarsministrene fra de NATO- og EU-lande, der bidrager med styrker til FN's fredsstyrke i det tidligere Jugoslavien, mødes i Paris med chefen for UNPF (United Nation Peace Force), den franske general Jan-

vier, FN's fredsmægler Thorvald Stoltenberg samt repræsentanter fra NATO og WEU. Et fransk forslag om en multinational hurtig reaktionsstyrke inden for det eksisterende FN-mandat drøftes.

6. juni: Den sidste af en serie på 14 Standard Flex-300 enheder navngives SØLØVEN af Hendes Majestæt Dronning Ingrid.

6.-11. juni: Polen, Litauen, Letland, Estland, Rusland, Finland og Sverige deltager i Pfp-fasen af NATO-flådeøvelsen US BALTOPS.

8.-9. juni: Der afholdes NATO-forsvarsministermøde i Bruxelles samt møde mellem forsvarsministre fra NATO-medlemslandene og samarbejdspartnerne i NACC og Pfp. Med partnerne gøres status over det omfattende samarbejde under NACC/Pfp, herunder de 13 fælles NATO/Pfp-øvelser, der afholdes i løbet af 1995. 26 lande – senest Hviderusland,

11 Standard Flex-300 i Limfjorden før navngivningen i Aalborg
Foto: Danyard

Østrig og Malta – har nu tilsluttet sig Pfp. 16 lande har sendt forbindelsesofficerer til den dansk ledede partnerskabs-koordinationscelle ved NATO-hovedkvarteret i Belgien. Alle lande opfordrer til at fortsætte og styrke samarbejdet.

12.-22. juni: Folketingets Forsvarsudvalg besøger USA. Ud over samtaler ved FN i New York, med den amerikanske forsvarsminister William Perry og ved Washington-administrationen aflægges besøg ved Den allierede øverstkommanderende i Atlantområdet (SACLANT) i Norfolk samt i Fort Hood, Texas, med henblik på demonstration af forskellige våbensystemer.

13.-14. juni: Hovedkvarteret for De allierede styrker i Centraleuropa afholder sin årlige CIMIC (Civil Military Co-operation) konference i København med deltagelse af Pfp-landene. På konferencen drøftes samspillet mellem militære og civile organisationer i fredsbevarende operationer.

30. juni: Bygningerne ved den gamle søminestation i Dragerup Skov ved Holbæk overdrages til Undervisningsministeriet, der vil etablere et Fjordforsknings- og Miljøcenter under Roskilde Universitetscenter i området.

30. juni-2. juli: Den amerikanske forsvarsminister William Perry besøger Danmark, hvor han bl.a. orienteres om den baltiske fredsbevarende bataljon (BALTBAT-projektet).

Forsvarsminister Hans Hækkerup modtager forsvarsminister William Perry i Københavns lufthavn

Foto: Nordfoto/Keld Næntoft

13. juli: En repræsentant fra forsvaret deltager i en konference om regional fredsbevarelse i Sydafrika. Konferencen markerer begyndelsen på forsvarets bistand til et dansk-sydafrikansk flerårigt udviklingsprojekt for at udvikle regionens muligheder på det fredsbevarende område.

21. juli: Udenrigsministre og forsvarsministre fra de 16 NATO-lande mødes på en konference om Bosnien i London med repræsentanter for FN, NATO og EU efter de bosniske serberes stormløb mod de østlige enklaver. Der er bred enighed om at anvende yderligere flystøtte, hvis der sker flere angreb på de sikre områder i Bosnien-Hercegovina.

1. august: Danmark overtager formandskabet i den departementale ledelsesgruppe for nordisk forsvarsmaterielsamarbejde.

3. august: Forsvarsministeriet tilmelder en række af forsvarets aktiver til brug for FN's humanitære nødhjælp (Department of Humanitarian Affairs' Register for Military and Civil Defence Assets Available for International Humanitarian Emergency Assistance).

4. august: Den kroatiske hær indleder, efter en kort mobilisering, angreb ind i Krajina-området, som kontrolleres af krajina-serbiske styrker. Under kamphandlinger i den danske FN-bataljons område bliver sergent Claus Gamborg dræbt. De kroatiske styrker erobrer i løbet af få dage hele Krajina-området.

9. august: Finansudvalget tiltræder, at Forsvarsministeriet indgår en aftale med Frederikshavn, Sæby og Skagen kommuner om etablering af Søværnets Teknikskoles Havarikursus i Hvims i Nordjylland.

14.-18. august: Pfp-flådeøvelsen BALTIC ENDEAVOUR gennemføres med enheder fra Danmark, Tyskland og Polen.

15. august: Arbejdsgruppen (se 30. maj) om mulighederne for at samarbejde om opstillingen af en brigade på højt beredskab til FN's multinationale beredskabsstyrker afslutter sit arbejde med at konkludere, at der kan etableres en brigade på højt beredskab, at brigaden kun kan anvendes til fredsbevarende operationer i traditionel forstand, og at brigadens indsættelse i givet fald er begrænset til 6 måneder ad gangen.

16.-17. august: De danske, polske og tyske forsvarsministre mødes på Ærø. Ministrene underskriver en rammeaftale (Memorandum of Understanding) om årlige samarbejdsprogrammer. Ministrene beslutter at nedsætte en arbejdsgruppe under dansk formandskab for at vurdere mulighederne for samarbejde på det fredsbevarende område. Det aftales, at Tyskland skal tage initiativ til et venskabssamarbejde mellem Jyske Division, den tyske 14. Division og den polske 12. Division, samt at Polen skal udarbejde et udkast til øvelsesprogrammet for 1996.

21.-25. august: De tre baltiske lande tilbydes og udpeger – som i 1994 – udfaset dansk materiel, der herefter leveres til landene ved udgangen af året. Der er primært tale om uniformer og enkeltmandsudrustning samt militære last-, person- og påhængsvogne.

30. august: FN og NATO indleder flyangreb og beskydning mod bosnisk-serbiske militære mål omkring Sarajevo i Bosnien-Hercegovina, efter at mere end 100 civile blev dræbt eller såret den 28. august ved bosnisk-serbisk beskydning af Sarajevo. Flyangrebene fortsætter indtil den bosnisk-serbiske ledelse trækker sine tunge våben bort fra eksklusionszonen omkring Sarajevo.

August: NATO giver sin tilslutning til fællesfinansiering af nyt computerudstyr for ca. 21 mio. kr. til kommando-, kontrol- og informations-systemet i Enhedskommandoens hovedkvarter i Finderup.

1. september: Der indgås en sikkerhedsaftale for det nordiske forsvarsmaterielsamarbejde, så det samlede aftalekompleks på ledelsesniveau er på plads.

4.-7. september: De første dansk-baltiske stabsdrøftelser afholdes i Riga.

5.-9. september: Forsvarsministeren besøger Grønland sammen med den estiske forsvarsminister.

Sirius slædehold på patrulje i Nordøstgrønland

15. september: Danmark afholder et seminar for at koordinere vestlig bistand til etablering af et fælles-baltisk luftrumsovervågnings- og kontrolsystem.

18. september: Kroatiske styrker indleder angreb fra Krajina-området ind i Bosnien-Hercegovina. Under kamphandlinger omkring grænsefloden Una bliver danske FN-lejre flere gange udsat for kraftig beskydning fra stillinger i Bosnien-Hercegovina. Konstablerne Robin Bargholz og Michael Madsen bliver dræbt under beskydningen, og yderligere 14 danske soldater såres, heraf 3 alvorligt.

20. september: NATO's udvidelsesstudie vedtages af NATO-Rådet. Studiet fastslår: At formålet med udvidelsen er øget stabilitet og sikkerhed i Europa, at udvidelsen skal komplementere de øvrige europæiske sikkerhedspolitiske institutioner, at udvidelsen ikke er rettet mod nogen, og derfor ikke vil skabe nye skillelinier i Europa, og at udvidelsen vil ske gradvis og på en case-by-case basis.

23. september: Forsvaret får de første 30 nye canadiske C7A1 geværer, benævnt gevær M/95, til brug ved FN-styrkerne i det tidligere Jugoslavien (se 5. april). Geværet er af kaliber 5,56 mm, er udstyret med optisk sigte og er lettere end forsvarrets gevær M/75. Resten af geværene tilgår frem til slutningen af januar 1996.

25. september-13. oktober: Øvelse COLD GROUSE afholdes på Sjælland med deltagelse af NATO's Centralregions Multinationale Division, som indgår i NATO's Hurtige Reaktionsstyrker. Formålet med øvelsen er at træne modtagelse og indsættelse af multinationale reaktionsstyrker på Sjælland og at indøve samarbejdet med danske Hovedforsvarsstyrker i en del af Enhedskommandoens område. Ca. 11.000 soldater deltager i øvelsens kampfase fra 1.-6. oktober.

Dansk soldat i Bosnien med nyt M/95 gevær, fragmentationsvest og ny enkeltmandsudrustning

Foto: Nordfoto/Thomas Sjørup

28. september: NATO's udvidelsesstudie præsenteres for partnerlandene, og der gennemføres efterfølgende individuelle briefinger om studiets indhold.

2. oktober: Som led i F-16 midtvejsmodifikationsprogrammet iværksættes prototypemodifikation ved Hovedværksted Aalborg. Seriemodifikation gennemføres fra 1996 frem til år 2000.

2.-13. oktober: Danmark er værtsland for den omfattende Pfp-øvelse COOPERATIVE JAGUAR. Øvelsen er den hidtil største af sin art med deltagelse fra 14 NATO- og partnerlande, herunder Estland, Letland, Litauen, Polen, Finland og Sverige. Østrig, Tjekkiet og Ungarn deltager med observatører. Hovedformålet med øvelsen, der omfatter alle tre værn, er at styrke tilliden og samarbejdet mellem landene.

4. oktober: Forsvarskommandoen indgår en tillægsaftale til samarbejdsaftalen mellem forsvaret og olie- og mineralselskabet Nunaoil A/S om seismiske undersøgelser nordvest og nordøst for Grønland. Tillægsaftalen, der løber til udgangen af år 2000, medfører, at forsvaret også kan yde støtte til Nunaoil A/S ved andre seismiske undersøgelsesprojekter samt efter nærmere aftale andre efterforskningsmæssige aktiviteter i farvandene omkring Grønland og Færøerne.

4.-7. oktober: Forsvarsministeren deltager i det uformelle NATO-forsvarsministermøde i Williamsburg, USA, hvor bl.a. NATO's udvidelse, situationen i det tidligere Jugoslavien samt NATO's strukturer drøftes.

5. oktober: USA's præsident Bill Clinton meddeler, at der er opnået enighed om en våbenhvile for Bosnien-Hercegovina, som skal træde i kraft efter den 10. oktober.

11. oktober: Finansudvalget tiltræder:

- At der indgås aftale om køb af de lejede tyske geværer G3A2 (M/75), suppleret med flere brugte geværer af samme type. Overtagelsen giver på sigt en driftsbesparelse. Anskaffelse af et egentlig nyt håndvåben til hele forsvaret, til erstatning for de nuværende håndvåben, afventer fortsat teknologisk udvikling på området.

- Anvendelse af ca. 34 mio. kr. til anskaffelse af hjelme og ABC-masker til hæren, søværnet og flyvevåbnet samt oppakningssystem, rastudstyr og øjenbeskyttelse til personel med funktioner, hvor dette materiel er særlig påkrævet. Anskaffelsen muliggør begyndende udskiftning af utidssvarende udrustning.
- Anvendelse af ca. 293 mio. kr. til første fase af en opdatering af det danske HAWK missilluftforsvarssystem, omfattende fire af forsvarrets otte HAWK eskadriller. Projektet planlægges gennemført som et nationalt projekt med deltagelse af en række danske virksomheder og er baseret på en udbygning og videreudvikling af kontrol- og varslingsystemet til hærens luftværn. Ved denne løsning opnås en række operative og logistiske fordele i form af komponentfællesskab og dermed enklere forsynings- og vedligeholdelsesstruktur. Opdateringen skal sikre systemets operative anvendelighed fremover, og det forøger muligheden for gennemførelse af et integreret luftforsvar.

HAWK-affyringsrampe med tre øvelsesmissiler

Foto: Kølle Press

12. oktober: Våbenhvilen for Bosnien-Hercegovina træder i kraft (se 5. oktober), efter at visse betingelser er opfyldt.

»Udvalget vedrørende hjemmeværnets fremtidige virke«, der blev nedsat af Forsvarsministeren den 5. maj 1995, afleverer sin beretning. Udvalget peger i sin beretning på, at hjemmeværnets særpræg og forankring i lokalsamfundet bør videreføres, og anbefaler bl.a. en justering af hjemmeværnets opgavekompleks.

13. oktober: Efter en vis træghed i rekrutteringen af personel til frivillig tjeneste i Den Danske Internationale Brigade bemyndiger Forsvarsministeriet – efter en orientering af forsvarsforligspartierne bag forliget for 1993-94 - Forsvarskommandoen til at forlænge brigadens opstillingsperiode med et år. Det er fortsat hensigten at tilmelde brigaden til NATO's Hurtige Reaktionsstyrker fra årsskiftet 1995-96.

Det andet bilaterale årsprogram om samarbejde på det forsvarsmæssige område i 1996 mellem Danmark og Polen underskrives i København. Programmet omfatter 64 aktiviteter mod 30 i 1995 og berører alle tre værn og hjemmeværnet.

Gensynsglæden var stor, da de danske FN-soldater i løbet af efteråret vendte hjem
Foto: Nordfoto/Palle Hedemann

16. oktober: Hovedparten af de danske FN-soldater fra den danske bataljon i Krajina-området i Kroatien returnerer til Danmark. Tilbage bliver en mindre bagtrop, som i løbet af november skal klargøre og hjemsende bataljonens materiel.

17. oktober: Korvetten NIELS JUEL returnerer til Flådestation Korsør efter at have deltaget i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien (operation SHARP GUARD) i Adriaterhavet. Danske korvetter har dermed deltaget i operationen i to perioder i 1995.

18. oktober: Regeringen godkender dansk deltagelse i opstillingen af en brigade på højt beredskab til FN's multinationale beredskabsstyrker (se 15. august).

19. oktober: En arbejdsgruppe under Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet afgiver en rapport om overførsel af ansvaret for maritim miljøovervågning og forureningsbekæmpelse. Arbejdsgruppen anbefaler en overførsel af driftsansvaret for statslige havmiljøopgaver til Forsvarsministeriet, hvilket vurderes at give forbedrede muligheder for beskyttelse af havmiljøet omkring Danmark.

23. oktober: Hæren får de første 2 lette, pansrede køretøjer af typen MOWAG EAGLE, og yderligere 8 stk. tilgår i slutningen af november. Køretøjerne, der er forsynet med tårn, skal anvendes ved en række observations-, eskorte- og transportopgaver ved de danske styrker i det tidligere Jugoslavien.

24. oktober: Forsvarskommandoen indgår en rammeaftale med Skov- og Naturstyrelsen om det fremtidige samarbejde om drifts- og plejeplaner ved naturbeskyttelse og pleje på øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner. Drifts- og plejeplanerne skal beskytte og bevare de smukke naturværdier på forsvarets øvelsesområder. På støjområdet er drøftelserne med Miljøstyrelsen og Kommunernes Landsforening om et regelsæt fortsat i 1995, og der er gennemført et pilotprojekt om beregning af støjen fra tunge våben. Et samlet regelsæt forventes færdigbearbejdet til marts 1996 til ikrafttrædelse i efteråret 1996.

25. oktober: Finansudvalget tiltræder anskaffelse af elektrooptisk udstyr til søværnets kystudkigstjeneste til et samlet beløb af ca. 53 mio. kr. Udstyret skal kompensere for den indskrænkning af kystudkigstjenestens visuelle observationsmuligheder, der er sket med automatiseringen og nedlæggelse af bemandede fyr samt inddragelse af fyrskibe.

30.-31. oktober: Forsvarskommandoen deltager i det første nordiske militære miljømøde i Stockholm. På mødet drøftes fælles militære miljøemner, militær miljøpolitik, miljøledelse og miljøprojekter.

1. november: Fredsforhandlingerne for Bosnien-Hercegovina indledes i Dayton, Ohio. Parallelt med fredsforhandlingerne forbereder NATO sig på at forestå de militære aspekter ved implementeringen af en eventuel fredsftale.

Finansudvalget tiltræder anvendelse af ca. 98 mio. kr. til opdatering af forsvarsets elektroniske udstyr til identifikation af luftfartøjer. Opdateringen medfører, at der indføres et kryptograferet codesystem, hvilket forbedrer mulighederne for korrekt identifikation af egne og allierede luftfartøjer.

6.-8. november: Bilaterale samarbejdsprogrammer for 1996 underskrives med Estland, Letland og Litauen. Antallet af aktiviteter er fordoblet i forhold til 1995. Som led i de overordnede samarbejdsftaler med bl.a. de baltiske lande og Polen er også medtaget et punkt om mulig støtte på miljøområdet. I 1996 planlægges et fælles miljøseminar i Danmark med deltagelse fra de baltiske lande og Polen. Seminaret skal afdække muligheder på miljøområdet, herunder hvordan der planlægges og administreres med de økonomiske og ressourcemæssige midler, der er til rådighed.

7. november: Danmark afholder første møde i den trilaterale dansk-tysk-polske arbejdsgruppe om mulighederne for samarbejde på det fredsbevarende område.

8. november: Finansudvalget tiltræder:

- Anskaffelse af nyt minerydningsmateriel for et samlet beløb af ca. 95 mio. kr. Anskaffelsen omfatter minerydnings-slanget, minerydnings-plove og køretøjsmonterede minerydningsplejle med roterende stål-kæder til etablering af gennemgange i minefelter samt materiel til manuelle minerydnings- og afmærkningsopgaver.
- Anvendelse af ca. 15,5 mio. kr. til et vedligeholdelsescenter på Aalborg Kaserne. Centret skal vedligeholde og gennemføre eftersyn af standardkøretøjer i Aalborg-området samt fra Flådestation Frederikshavn og Flyvestation Skagen.

9. november: Det trilaterale dansk-tysk-polske samarbejdsprogram for 1996 underskrives. Programmet, der involverer alle tre værn, omfatter otte øvelser i 1996 samt et antal samarbejdsaktiviteter på det fredsbevarende område.

12. november: Parterne i det tidligere Jugoslavien indgår aftale om Østslavoniens genindlemmelse i Kroatien og om etablering af en FN-ledet overgangsadministration – benævnt UNTAES (United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium).

13.-14. november: Western European Armaments Group (WEAG) og WEU-ministermøde afholdes i Madrid. På mødet godkendes WEU's bidrag til EU-regeringskonferencen og koncept for de nye europæiske sikkerhedspolitiske vilkår, hvis første del allerede var godkendt på WEU-mødet i Lissabon. WEU-bidraget til regeringskonferencen skitserer tre optioner for det fremtidige forhold mellem EU og WEU. Optionerne strækker sig fra opretholdelse af den nuværende situation med et uafhængigt EU og WEU til en integration af WEU i EU. Udgangspunktet for alle optioner er, at WEU's operative kapacitet skal styrkes for at gennemføre humanitære og fredsbevarende opgaver samt krisestyring.

13.-15. november: Forsvarschefen aflægger officielt besøg i Polen.

15. november: Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik udnævnes til premierløjtnant af reserven i søværnet efter gennemgang af frømandsuddannelsen ved Søværnets Frømandskorps. Samtidig tilkommanderes Kronprinsen Søværnets Frømandskorps som tjenestegørende officer.

Finansudvalget tiltræder:

- Anskaffelse af cockpit træningsudstyr for ca. 48 mio. i forbindelse med F-16 midtvejsmodifikation. Midtvejsmodifikationen indebærer betydelige ændringer i flyenes cockpit og betjeningen heraf. Simulatorudstyret sikrer, at den nødvendige grundlæggende og vedligeholdende uddannelse af danske F-16 piloter kan gennemføres i takt med, at de danske F-16 fly opdateres.

Ny simulator til F-16

Foto: US Air Force

- Anvendelse af ca. 29,5 mio. kr. til etablering af et overfladebehandlingsværksted ved hovedværkstedet på Flyvestation Værløse. Værkstedet etableres med de nødvendige miljømæssige foranstaltninger, så bl.a. de kemiske processer, der er forbundet med vedligeholdelse og reparation af flykomponenter, kan gennemføres.

15.-17. november: Forsvarsministeren er vært for et NACC/PfP-seminar om samspillet mellem militære og civile organisationer i fredsbeva-

rende operationer. På seminaret taler flere højtstående internationale aktører på det fredsbevarende og humanitære område til 80 repræsentanter fra NACC- og PfP-landene. På seminaret drøftes en bred vifte af FN-spørgsmål, og der ses på mulige forbedringer af det militære/civile samspil i felten og i planlægningsfasen inden for koordination, forbedelse og uddannelse.

16. november: Den 3-årige reduktionsperiode i CFE Traktaten udløber. I reduktionsperioden har de tidligere Warszawapagt-lande tilsammen reduceret med ca. 35.000 våben (kampvogne, pansrede kampkøretøjer, artilleripjecer, kampfly og kamphelikoptere). NATO-landenes reduktionsforpligtelse var ca. 16.000 våben, hvoraf ca. 9.000 skyldes Tysklands overtagelse af det tidligere Østtysklands forpligtelser. Danmark har reduceret med i alt 146 kampvogne. Traktaten består fortsat og binder bl.a. parterne til årligt at levere detaljerede informationer om deres forsvar og give adgang til gensidige inspektioner på stedet. Rusland har udtrykt ønske om genforhandling af flankereglerne.

20.-21. november: Nordisk forsvarsministermøde afholdes i Skagen. Ministrene udtrykker tilfredshed over de nylige fredsforhandlinger om det tidligere Jugoslavien i Dayton, Ohio, og stiller et vægtigt nordisk bidrag til en NATO-ledet multinational implementeringsstyrke under FN-mandat i udsigt. Ministrene finder også anledning til at styrke den fællesnordiske uddannelse af officerer til FN-tjeneste gennem iværksættelse af yderligere et seminar-kursus til forberedelse af overordnet militært og civilt personel til ledelse af FN-operationer. Endelig lægger ministrene op til et tættere nordisk samarbejde omkring militære øvelser inden for NATO's PfP-samarbejde.

21. november: Fredsaftale for Bosnien-Hercegovina indgås i Dayton, Ohio (se i øvrigt kapitel 3). Det er hensigten at indsætte en NATO-ledet multinational og robust implementeringsstyrke til at sikre overholdelse af den indgåede aftale.

23. november: Den amerikanske forsvarsminister William Perry er forsvarsministerens gæst i Danmark. Sammen med de nordiske forsvarsministre aflægges besøg ved de amerikanske og nordiske FN-styrker i Makedonien.

29. november: Ved indgåelse af finanslovsforlig for 1996 fastlægges de overordnede rammer for forsvaret for 1995-1999.

Finansudvalget tiltræder:

- Anvendelse af ca. 662 mio. kr. til otte stk. MLRS flerskudsrocketkastere i nyeste version til hæren samlet i et MLRS-batteri til erstatning for det utidssvarende trukne, tunge artilleri ved jyske enheder. MLRS har stor ildkraft og vil, udover driftsbesparelser, tilføre divisionsartilleriet den fornødne rækkevidde, mobilitet og overlevelsessevne. MLRS vil bedre og mere effektivt kunne støtte danske enheder, herunder ved indsættelse af Den Danske Internationale Brigade i internationale operationer. Anskaffelsen omfatter initialbeholdning af ammunition samt diverse følgeudgifter.
- Anvendelse af ca. 420 mio. kr. til tidssvarende ammunition til flyvevåbnets F-16 fly. Projektet omfatter anskaffelse af laserudstyr til optimering af præcisionen for eksisterende bombemateriel samt supplerende anskaffelse af længerevarende luftforsvarsmissiler af typen Advanced Medium Range Air-to-Air Missile (AMRAAM).

29.-30. november: NATO-forsvarsministermøde afholdes i Bruxelles. På mødet drøftes den militære planlægning i Forsvarsplanlægningskomitéen, herunder bidragene til NATO's styrkestruktur. Endvidere drøftes situationen i det tidligere Jugoslavien, NATO's udvidelse samt NATO's strukturer. Forsvarsministrene mødes også med den russiske forsvarsminister og drøfter bl.a. den russiske deltagelse i fredsimpliceringsstyrken i det tidligere Jugoslavien.

1. december: På et møde i BALTBAT-styringsgruppen med repræsentanter for de baltiske lande og lande, der støtter etableringen af BALTBAT, opnås der enighed om en fælles donation af våben og ammunition. Danmark, der har formandskabet i gruppen, vil i løbet af 1996 give et antal lette morterer, ammunitionsrydningssæt og maskinpistoler til BALTBAT.

4.-15. december: Danske, tyske og polske enheder deltager i »ånden af PfP« øvelsen SPESSART 95 i Tyskland.

5. december: NATO-udenrigsministermøde og et fælles møde mellem Alliancens udenrigs- og forsvarsministre afholdes i Bruxelles. På NATO-udenrigsministermødet udnævnes den spanske udenrigsminister Javier Solana til ny generalsekretær. Frankrig meddeler, at det vil tilnærme sig NATO's militære strukturer, og at yderligere ændringer i den franske stilling kan komme på tale. På mødet drøftes den videre vej frem

i NATO's udvidelsesproces, udviklingen af PfP samt NATO's forhold til Rusland og Ukraine. Det besluttes, at NATO's udvidelsesproces i 1996 vil bestå af tre elementer: Intensiveret dialog med interesserede partnere, styrkelse af PfP samt overvejelser i NATO om udvidelsens politiske og økonomiske konsekvenser. På det efterfølgende historiske fælles udenrigs- og forsvarsministermøde – det første af sin art siden 1979 – godkendes NATO's planlægning for iværksættelse af fredsimpliceringsstyrken (IFOR) i Bosnien; den største militære operation i Alliancens historie.

6. december: Der afholdes NACC-udenrigsministermøde i Bruxelles. I mødet deltager også PfP-lande, som ikke er med i NACC. På mødet drøftes IFOR og samarbejdet i NACC og PfP. Partnerlandenes deltagelse i IFOR hilses velkommen og ses som et konkret bevis på værdien af PfP-samarbejdet.

Finansudvalget tiltræder afhændelse af Flyvevåbnets Officersskoles hidtidige domicil på Jonstrupvej til Værløse Kommune for 6 mio. kr. På baggrund af »Plan for flyvevåbnets struktur« blev Flyvevåbnets Officersskole flyttet til Jonstruplejren i 1995.

8. december: Der indgås et nyt forsvarsforlig for 1995-1999 (se i øvrigt kapitel 1).

13. december: Finansudvalget tiltræder:

- Anvendelse ca. 156 mio. kr. til yderligere anskaffelse af lette, pansrede køretøjer af typen MOWAG EAGLE, af canadiske C7A1 geværer (gevær M/95) samt lejrmateriel, containere, containerhåndteringsudstyr mv. til Den Danske Internationale Brigade.
- Anvendelse af ca. 18 mio. kr. til erhvervelse af fem hidtil lejede lagerhaller i Skive på i alt ca. 7600 m² til brug for opbevaring af bl.a. Nørrejske Artilleriregiments mobiliseringsbeholdninger.

Forsvarsministeriet giver Kulturby 96 tilsagn om at kunne leje Motor- og torpedobådshallen på Holmen for en periode i 1996.

14. december: Fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina underskrives formelt af parterne ved en ceremoni i Paris.

Finanslov for 1996 vedtages i Folketinget.

15. december: FN's Sikkerhedsråd vedtager mandatet for den multinationale NATO-ledede fredsstyrke (IFOR), der skal gennemføre de militære dele af fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina.

Folketinget giver sin tilslutning til, at godt 800 mand kan indgå i IFOR.

16. december: NATO-rådet giver sin endelige tilslutning til operationen og til udsendelse af fredsstyrken.

18. december: Som opfølgning til fredsaftalen afholdes en konference i Bonn om tillidsskabende foranstaltninger og våbenkontrol i det tidligere Jugoslavien.

20. december: IFOR overtager det operative ansvar for operationerne i Bosnien-Hercegovina fra FN. Den danske kampvognseskadron i Tuzla overgår til IFOR.

22. december: Hæren får den første minerydningsplejl (se 8. november). Minerydningsplejlen, der er af det finske fabrikat SISU, vil indgå i Den Danske Internationale Brigade til brug ved de danske styrker i det tidligere Jugoslavien. Hæren får flere plejle i løbet af første halvår 1996.

SISU pansret minerydningsplejl
Foto: SISU Defence

29. december: »Arbejdsgruppen til undersøgelse af mulighederne for antagelse af kvinder på værnepligtslignende vilkår«, der blev nedsat af forsvarsministeren i 1994, afgiver sin rapport. I rapporten anbefales det, at der etableres en ordning, hvorefter kvinder generelt kan antages på værnepligtslignende vilkår i forsvaret med henblik på uddannelse til mobiliseringsstyrken.

Udgangen af 1995: Det resterende danske IFOR-bidrag forbereder udsendelse til Bosnien-Hercegovina.

De danske reaktionsstyrkebidrag tilmeldes Alliancens nye styrkestruktur.

Holmens udflytning afsluttes formelt. De tilbageværende dele: Marinestation Holmen, Søværnets Materielkommando, Søværnets Officersskole og søværnets to specialskoler er rykket sammen på Nyholm samt dele af Arsenaløen. Antallet af arbejdspladser på Holmen vil fremover ligge på ca. 1.100.

Det særlige Styringsråd vedrørende Christiania nedlægges.

Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe, RAG, nedlægges.

TILLÆG 1

Aftale om forsvarets ordning 1995-1999

I tilknytning til Aftale om finanslov 1996 er der mellem Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne og Det Konservative Folkeparti indgået følgende aftale om forsvarets ordning 1995-1999:

1. Forsvarsrammen for aftaleperioden fastsættes som følger (mio. kr., prisniveau 1996):

1995	1996	1997	1998	1999
15.849	15.408	16.022	15.976	15.976

Forsvarsrammen er i 1995 tilført 400 mio. kr. til betalinger på materielanskaffelser. I det omfang beløbet ikke vil kunne anvendes i 1995, kan det resterende beløb, udover den almindelige overførselsadgang, ubeskåret overføres til 1996 uden fradrag, som følger af opsparingsordning mv.

Disponeringsrammen for materielanskaffelsesprojekter i perioden 1995-99 udgør ca. 10,8 mia. kr. inklusive materielanskaffelser til hjemmeværnet. De samlede materielanskaffelser fremgår af bilag 1.

Forsvarsministeriets øststøtteaktiviteter afholdes inden for rammen. I 1996 er afsat 50 mio. kr. hertil (1996-prisniveau).

Udover forsvarsrammen kan forsvaret afholde udgifter som følge af optjente renteindtægter under ordningen om selvstændig likviditet.

Forsvarsbudgettet reguleres som hidtil for stigninger i personeludgifterne, for pensionsreguleringer, andre nye eller ændrede afgifter samt for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof mv., som det er nødvendigt at importere. Forsvarsbudgettet reguleres i øvrigt efter samme regler som for det øvrige statsområde.

Der ydes kompensation efter hidtidige principper for forsvarets deltagelse i forureningsbekæmpelse og lignende ikke-militære opgaver.

Udover de særlige overførselsregler, der gælder for provenufinansieringsordningen, jf. punkt 3, kan der foretages overførsel af mer-/eller mindreforbrug af bevillinger til det følgende finansår. Overførsel af bevillinger ud over en størrelse på 2% af bevillingsrammen kan kun foretages med tilslutning fra Finansudvalget. Udgifterne til mønstringer kan dog af planlægningsmæssige grunde overføres frit fra år til år inden

for perioden. Der er endvidere mulighed for overførsel af udgifter til det internationale engagement inden for hele forligsperioden, jf. punkt 2.

2. Forsvarets udgifter til deltagelse i løsning af opgaver i FN-, OSCE- og NATO-regi - herunder indsættelse af dele af Den Danske Internationale Brigade samt udsendelse af EU-monitorer - afholdes inden for forsvarsrammen. Der afsættes et årligt nettobeløb på 530 mio. kr. svarende til udsendelse af ca. 1500 mand i FN-tjeneste. Forsvaret kan udover almindelig overførselsadgang ubeskåret overføre årligt mer- eller mindreforbrug hertil inden for forligsperioden. Ved et eventuelt mindreforbrug i forligsperioden vil de reducerede udgifter herved komme forsvaret til gode. Forsvarets deltagelse i løsning af opgaver i FN-, OSCE- og NATO-regi forelægges forligspartierne.

Fra 1998 vil der være plads til at finansiere forsvarets humanitære indsats over miljø- og katastroferammens katastrofedel. Indtil da finansieres disse udgifter som hidtil over den humanitære bevilling under u-landsrammen.

Forsvarsrammen er fra 1996 forøget med 43 mio. kr. årligt ved overførsel af skibe fra Erhvervsministeriet og Miljø- og Energiministeriet, jf. punkt 9.

Af forsvarsbudgettet ydes i 1995 et bidrag på 7,3 mio. kr. til drift af Det Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg. I forbindelse med nedlæggelsen af bl.a. dette udvalg og etableringen af Dansk Udenrigspolitisk Institut fastsættes forsvarets bidrag hertil til 10,4 mio. kr. (prisniveau 1996) årligt pr. 1. januar 1996.

3. Som led i strukturtilpasningerne og til finansiering af de bygge- og anlægsarbejder, der følger af forsvarets omstrukturering, fortsætter den såkaldte provenufinansieringsordning. Ordningen indebærer, at indtægter, der opnås ved afhændelse af forsvarets arealer og ejendomme som led i de fortsatte bestræbelser på rationalisering og tilpasninger, anvendes til nødvendige investeringer i forbindelse hermed. Efter nærmere aftale med Finansministeriet kan forsvarsrammen i forbindelse med provenufinansieringsordningen overtrækkes med 130 mio. kr. årligt (1996-prisniveau) i perioden 1996 til 1999. Overtrukket kan kun anvendes til omstruktureringsformål. Beløbet vil i de efterfølgende år blive modregnet i takt med gennemførelse af ejendomssalg. I 1995 kan der tilsvarende afholdes et merforbrug på indtil 75 mio. kr. (1995-prisniveau).

4. I hæren ændres den nuværende Jyske Division til Danske Division, hvori indgår to jyske og en sjællandsk brigade. En jysk brigade nedlægges, og der gennemføres ændringer af hærens krigsstyrke. I takt med ændringen og tilgang af ca. 50 kampvogne af LEOPARD 2 typen udfases de sidste CENTURION kampvogne, og et antal lette M/41 kampvogne erstattes af LEOPARD 1A5 kampvogne. Krigsstyrken reduceres i perioden til ca. 58.000 personer.

Sjællandske Ingeniørregiment og Jyske Ingeniørregiment sammenlægges på Farum Kaserne under navnet Ingeniørregimentet. Der udskilles en ingeniørbataljon, som placeres på Dragonkasernen i Holstebro. Sjællandske Trænregiment og Jyske Trænregiment sammenlægges på Hvorup Kaserne i Aalborg under navnet Trænregimentet. Der udskilles en trænafdeling, som placeres på Farum Kaserne. Randers Kaserne søges afhændet. Skydebanen udskilles til hjemmeværnet.

Kamptropperne sergentskole samles på Sønderborg Kaserne med benævnelsen Hærens Sergentskole. Odense Kaserne med dele af Højstrup Øvelsesplads søges afhændet. Militærregion IV indplaceres i nybyggeri på Højstrup Øvelsesplads, og HAWK eskadrillerne 531 og 532 styrkes i nødvendigt omfang, så de etablissemnts mæssige opgaver for eskadrillerne fortsat kan løses efter afhændelse af Odense Kaserne. Musikkorps Fyn nedlægges.

Hjemmeværnscenter IV's stab, Hjemmeværnsdistrikt 43 Østfyn og Lavvarslingsdistrikt Odense indplaceres på Højstrup Øvelsesplads.

Lokalkøreskolen i Sønderborg udbygges. Der etableres en centralkøreskole i Fredericia, samtidig med at centralkøreskolen i Odense nedlægges.

I forbindelse med nedlæggelse af Forsyningsdepotområde Sydjylland som led i en igangværende justering af Hærens Materielkommandos organisation overtager hjemmeværnet Søgaardlejren. Den nordlige del af lejren, der bliver overflødig, søges afhændet.

Ud over de iværksatte anskaffelser i 1995 anskaffes til Den Danske Internationale Brigade special- og transportkøretøjer, og der påbegyndes en renovering og opdatering af brigadens pansrede mandskabsvogne. Desuden anskaffes der til brigaden natobservationsudstyr, nyt sanitetsmateriel og supplerende kommunikationsudstyr. Der iværksættes anskaffelse af ca. 50 brugte middeltunge kampvogne af LEOPARD 2 typen samt anskaffelse af ca. 20 pansrede mandskabsvogne med hjul til Den Danske Internationale Brigade.

Forsvaret vil bidrage til at afklare mulighederne for en dansk udvikling af et system til opsporing af metalfri personelminer.

5. I *søværnet* reduceres udrustningsniveauet i WILLEMOES-klassen. Antallet af værnepligtige tilpasses det reducerede behov bl.a. i bevogtnings- og nærforsvarstjenesten. Der foretages en rationalisering ved marinedistrikterne.

Gennemførelsen af STANDARD FLEX 300 programmet fortsættes med anskaffelse af 2 minerydningsmoduler, 6 kampmoduler, 4 anti-ubådsmoduler, 2 forureningsbekæmpelsesmoduler samt et minestrygningsselement. I rammen af nordisk forsvarsmaterielsamarbejde og eventuelt sammen med andre NATO-lande undersøges mulighederne for at udvikle et fælles fremtidigt ubådsprojekt til afløsning af de nuværende ubåde. Der kan i perioden anvendes ca. 23 mio. kr. hertil.

6. I *flyvevåbnet* nedlægges Flyvestation Vandel og Flyvestation Tirstrup som deployeringsflyvestationer. Hærens Flyvetjeneste forbliver på Flyvestation Vandel. Dele af Flyvestation Tirstrup anvendes som depotområde. Øvrige dele søges afhændet og eventuelt anvendt til civil flyvning.

Kanonlærluftforsvarseskadrille 670 i Aalborg deaktiveres i fredstid. Der oprettes et missilnærluftforsvarelement til at varetage uddannelsen af personel til fremtidige missilnærluftforsvarseskadriller. L/60 kanonlærluftforsvarssystemet nedlægges. I Luftværnsgruppen foretages en yderligere strukturtilpasning bl.a. indeholdende en mindre personelreduktion.

Der anskaffes 4 brugte F-16 fly, der modificeres til dansk standard, herunder midtvejsopdatering (Mid Life Update). Opdatering af HAWK systemet videreføres og omfatter også andre elementer af det landbaserede luftforsvar med henblik på at skabe grundlag for etablering af et integreret landbaseret luftforsvarssystem. Til F-16 flyene anskaffes hjelmmonteret sigteudstyr, og der indledes anskaffelse af præcisionsvåben. De kortere rækkende flybårne luftforsvarsmissiler af ældre dato modificeres eller erstattes ved nyanskaffelser.

7. Der foretages rationaliseringer på det *værnsfælles område* inklusive Forsvarskommandoen.

8. Hjemmeværnets opgaver udbygges og videreføres i perioden i overensstemmelse med Beretning om hjemmeværnets fremtidige virke. Hjemmeværnet overtager i 1996 en betalingsforpligtigelse på 7 mio. kr., i 1997 15 mio. kr. og fra 1998 den fulde finansielle forpligtigelse, der er forbundet med anskaffelsen af nye hjemmeværnsskuttere. Hjemmeværnscenter III samles og indplaceres i Søgaardlejrens sydlige del. Hjemmeværnsregion III's nuværende administrationslokaliteter i Haderslev søges afhændet.

9. Ved delegation indledes en trinvis overførsel af driftsansvaret for maritim miljøovervågning og maritim forureningsbekæmpelse fra Miljø- og Energiministeriet til Forsvarsministeriet. Den 1. januar 1996 delegeres driftsansvaret for miljøskibene til søværnet. Efter nærmere aftale mellem Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet og i overensstemmelse med anbefalingerne i Rapport af 19. oktober 1995 om maritim miljøovervågning og maritim forureningsbekæmpelse delegeres de øvrige dele af driftsansvaret til Forsvarsministeriet. Forsvarsrammen justeres i takt hermed.

Endvidere overføres istjenesten, der omfatter ismeldingstjenesten og isbrydningstjenesten, herunder isbryderne, den 1. januar 1996 fra Erhvervsministeriet til Forsvarsministeriet. Isbryderne indplaceres organisatorisk i søværnet.

10. Det foreløbige danske bidrag til UN Stand-By Forces er et stabskompani og stabsofficerer fra Den Danske Internationale Brigade.

11. Det danske bidrag til NATOs reaktionsstyrker fra udgangen af 1995 fremgår af bilag 2. Bidragene revurderes løbende på baggrund af behov og muligheder.

12. Forsvaret yder bistand til afhjælpning af humanitære og miljømæssige katastrofer i udlandet. Grundlæggende for en sådan bistand er, at hensynet til de primære militære opgaver og forsvarets andre opgaver skal tillade bistanden, og at forsvaret skal kunne yde bistanden mere effektivt, hurtigere eller mere økonomisk, end hvis bistanden blev ydet i andet offentligt eller privat regi. Forsvaret har tilmeldt en række aktiver til det register over militære-, civilbeskyttelses- og civilforsvarsaktiver til rådighed for katastrofehjælp, som er under udarbejdelse i FNs Department of Humanitarian Affairs (DHA). Forsvarets bistand ydes

som supplement til og i regi af en af Udenrigsministeriet iværksat eller planlagt bistand. Den Interministerielle Humanitære Kontaktgruppe varetager den overordnede koordination af det samlede danske humanitære beredskab og af den samlede danske bistandsindsats. Forsvarets bistand forudses at være tidsbestemt og vil ske efter konkret anmodning fra Udenrigsministeriet og finansieres, som det fremgår af punkt 2.

13. Det bi-, tri- og multilaterale samarbejde med de central- og østeuropæiske lande vil blive intensiveret og udbygget bl.a. inden for rammerne af Partnerskab for Fred.

14. Personelsammensætningen tilpasses løbende under hensyntagen til løsningen af forsvarets opgaver, de fastsatte rammer, den personelmæssige fleksibilitet, rekrutteringsmulighederne, strukturtilpasninger m.m.

Den tidligere aftalte job- og uddannelseskonsulentordning til støtte for beskæftigelse og uddannelse af hjemsendt eller afskediget personel videreføres.

Til personel ved Den Danske Internationale Brigade tilføres en uges øvelsestid, og det planlægningsmæssige krav om 2. gangs udsendelse frafalder mhp. at bedre rekrutteringen. De tidligere aftalte principper om opstilling af en uddannelsesstøttestruktur ved enheder under uddannelse videreføres generelt og styrkes med særlig vægt på uddannelsen til internationale opgaver.

Personeltilpasninger som følge af besparelser og strukturelle ændringer gennemføres efter hidtidige retningslinier for så vidt angår omskoling, efteruddannelse mv. og fratrædelsesvilkår i øvrigt, jf. tekstanmærkning nr. 59 til § 12. Forsvarsministeriet. Det berørte personel tilbydes i størst muligt omfang anden beskæftigelse i forsvaret. Det kan i et vist omfang blive nødvendigt at foretage afskedigelser, herunder eventuelt af tjenestemænd. Selektive ansættelsesstop vil blive benyttet i nødvendigt omfang.

Forsvarets forventede årsværksforbrug for årene 1995-1999 fremgår af omstående oversigt (1996-1999 afrundede tal):

	FL 1994	FL 1995	1996	1997	1998	1999
Officerer	4.134	4.217	4.180	4.160	4.150	4.120
Stampersonel	12.969	12.914	13.170	13.170	12.940	12.850
Værnepligtige	9.035	8.290	7.800	7.920	8.030	8.030
Civile	8.942	9.048	9.050	8.960	8.900	8.830
I alt	35.080	34.469	34.200	34.210	34.020	33.830

I skemaet indgår ikke årsværk vedrørende kontraktansat FN-personel samt årsværk vedrørende feriegodtgørelse ved afgang, overarbejde mv.

15. Der nedsættes et udvalg vedrørende forsvarets materiel og en forsvarskommission, jf. bilag 3 og 4. Forsvarskommissionens kommissorium kan inden kommissionens nedsættelse justeres efter nærmere aftale mellem forligspartierne.

16. Detaljerede oplysninger om struktur og ressourceforbrug, herunder personel, vil fremgå af de årlige finanslove. Større materielanskaffelsesprojekter samt køb og salg af fast ejendom forelægges særskilt for Finansudvalget. De årlige forslag til finanslove samt aktstykker, der udfylder budgettet, drøftes forudgående med forsvarsforligspartierne.

Forligspartierne orienteres løbende om forhold indenfor aftalens rammer, der har betydning for personelstruktur og materielanskaffelser. Der orienteres specifikt om udviklingen i betalingsafløbet på materielanskaffelser, og væsentlige ændringer heraf forelægges for forligspartierne.

Når det detaljerede indhold af materielanskaffelsesprojekterne vedrørende anskaffelse af materiel til Den Danske Internationale Brigade i 1997 samt spørgsmålet om modifikation af de ældre korttrækkende luftforsvarsmissiler af typen SIDEWINDER eller anskaffelse af anden tidsvarende luftforsvarsammunition i 1998 er endeligt defineret, forelægges projekterne til forligspartiernes godkendelse inden disponering.

Bilag 1 til Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999.

Planlagte større materielprojekter i perioden 1995 – 1999

Større anskaffelser og modifikationsprogrammer i perioden 1995-99 omfatter (ca.-beløb i mio. kr. angivet i prisniveau (PN) 1996):

	Planlagt disponeringsår				
	1995	1996	1997	1998	1999
HÆREN					
Minerydningsmateriel	97				
Enkeltmandsudrustning	328				
Raketkastere til Danske Division	677				
Natobservationsudstyr mv.		267			300
Kampvognssimulator		104			
Panserværns- hhv. dysekanonammunition		138			
Materiel til Den Danske Internationale Brigade	206	219	600	165	128
Artilleripejleradarer			277		
EDB til kommandostationer		60			
Ammunition til raketkastere				95	
System til fjernopklaring				378	
Raketkastere til Østre Landkommando				347	
Ammunition til feltartilleriet					372
PMV (modifikation/anskaffelse)					411
SØVÆRNET					
Elektrooptik til kystudkig	54				
Levetidsforlængelse af korvetter		173			
Minerydningsmoduler, STANDARD FLEX		276			
Civile moduler, STANDARD FLEX		10			
Integreret luftforsvarsmisilsystem		270			
Våben til STANDARD FLEX, fase 1			317		
Radiokommunikationsudstyr			70		
Levetidsforlængelse af LYNX-helikoptere			191		
Bugserbåde			22		
Kampmoduler, STANDARD FLEX				510	240
Anti-ubådsmoduler, STANDARD FLEX				152	
Missilvildledningsladninger, Sea Gnat				63	
Våben til STANDARD FLEX, fase 2				42	82
Minestrykningsselement, prototype					45
Militær satellitkommunikation					30

	Planlagt disponeringsår				
	1995	1996	1997	1998	1999
FLYVEVÅBNET					
Identifikationsudstyr	100				
Træningsudstyr til F-16	49				
Opdatering af HAWK, fase 1	300				
Ammunition til F-16, fase 2	430				
Landingshjælpemidler		162			
Levetidsforlængelse af Gulfstream		130			
Erstatningsfly F-16		260			
Rekognosceringsudstyr til F-16			107		
Opdatering af HAWK, fase 2 mv.			500		
Ammunition til F-16, fase 3				257	52
Missilvarslingsudstyr				128	
Natsensorer til F-16					173
Brandslukningskøretøjer					100
Præcisionsvåben til F-16					200
HJEMMEVÆRNET					
Kuttere 3. serie			75		
Oppakningssystem				30	
ABC-masker					55
Samlet disponering	2242	2069	2159	2167	2188

Bilag 2 til Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999

Bidrag til NATO's Reaktionsstyrker

1. Dansk landmilitært bidrag til NATOs Umiddelbare Reaktionsstyrker består fortsat af en let opklaringsenhed. Bidraget til NATOs Hurtige Reaktionsstyrker omfatter Den Danske Internationale Brigade, patruljer fra Jægerkorpset samt et elektronisk opklaringskompagni.

2. Dansk sømilitært bidrag til NATOs Umiddelbare Reaktionsstyrker består af 1 korvet, 1 STANDARD FLEX 300 i minerydningsrollen samt efter særligt behov 1 kommando- og støtteskib til NATOs stående minerydningsstyrke, der tilmeldes Multinational Maritime Forces (MNMF). Det supplerende bidrag til NATOs Hurtige Reaktionsstyrker består af enheder til MNMF og enheder til Area Forces. Til De Hurtige Reaktionsstyrker i MNMF tilmeldes 1 ubåd og 1 STANDARD FLEX 300 i minerydningsrollen. Til De Hurtige Reaktionsstyrker i Area Forces tilmeldes 1 korvet, 1 ubåd, 4 WILLEMOES-klasse, 6 STANDARD FLEX 300 i patruljebådsrollen, 2 inspektionsskibe, 2 inspektionskuttere samt 1 STANDARD FLEX 300 i minerydningsrollen (sidstnævnte tilmeldes, når 3. minerydningsmodul er operativt). Inspektionsskibe/-kuttere afgives primært til aktiviteter inden for enhedernes traditionelle operationsområde omkring Grønland og Færøerne. Det sømilitære bidrag kan sammenfattes således:

Umiddelbare Reaktionsstyrker		Hurtige Reaktionsstyrker	
MNMF	Area Forces	MNMF	Area Forces
1 korvet 1 SF 300 i minerydningsrollen (1 kommando- og støtteskib)		1 ubåd 1 SF 300 i minerydningsrollen	1 korvet 1 ubåd 4 WILLEMOES-klasse, 6 SF 300 i patruljefartøjsrolle (1 SF 300 i minerydningsrollen) 2 inspektionsskibe 2 inspektionskuttere

3. Dansk luftmilitært bidrag til såvel NATOs Umiddelbare som til de Hurtige Reaktionsstyrker består af en eskadrille med 12 F-16 fly. Herudover tilmeldes en HAWK eskadrille til De Hurtige Reaktionsstyrker. Endelig er et Gulfstream G-III fly tilmeldt SACLANTs Hurtige Reaktionsstyrker i Area Forces. Fra 1997 tilmeldes herudover ét C-130 transportfly til NATOs On-Call Airlift Pool med tilhørende personel og udstyr til International Airlift Control Elements.

Dansk bidrag til NATO's Umiddelbare Reaktionsstyrke		Dansk bidrag til NATO's Hurtige Reaktionsstyrke	
Udstyr	Personel	Udstyr	Personel
12 F-16	100	12 F-16	100
1 HAWK	100	1 HAWK	100
1 Gulfstream G-III	100	1 Gulfstream G-III	100
1 C-130	100	1 C-130	100

Bilag 3 til Aftale af 8. december 1995 om forsvarrets ordning 1995-1999

Udvalget vedrørende forsvarrets materiel

Kommissorium

Udvalget skal med udgangspunkt i forsvarrets nuværende materielsituation og de i nærværende aftale indeholdte materielanskaffelsesprojekter foretage en vurdering af levetiden for forsvarrets – inklusive hjemmeværnets – materielsystemer og hovedmaterielgenstande. Vurderingen skal baseres på materiellets konkrete anvendelse, anvendelsesgrad og dermed nedslidning samt den økonomiske levetid.

Udvalget skal endvidere vurdere den forventede teknologiske og økonomiske udvikling på materielområdet og denne udviklings betydning for forsvarrets materielanskaffelser over en længere horisont.

Udvalget udarbejder et forslag til større anskaffelser af materielsystemer og hovedmaterielgenstande. Forslaget skal kunne indgå i arbejdet i den forsvarskommission, der primo 1997 skal indlede analyse af forsvarrets formål, opgaver og organisation mv.

Udvalget skal afslutte sit arbejde senest den 1. september 1997.

Udvalgets sammensætning

Chefen for Forsvarskommandoens Materielstab (formand), repræsentanter for Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Materielkommandoerne, Forsvarets Forskningstjeneste og Hjemmeværnskommandoen.

Udvalgets sekretariat placeres i Forsvarskommandoen. Der kan tilknyttes medarbejdere til sekretariatet fra myndigheder, der har repræsentanter i udvalget.

Bilag 4 til Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999.

Forsvarskommissionen af 1997

Forsvarskommissionen af 1997 sammensættes af politikere, repræsentanter for forsvaret og særligt sagkyndige.

Kommissorium

Kommissionen skal med udgangspunkt i Lov af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation mv. overveje, hvilke ændringer heraf der måtte være nødvendige i lyset af den sikkerhedspolitiske udvikling. Der udarbejdes en trusselsvurdering.

Overvejelserne skal baseres på forudsætningen om et fortsat aktivt dansk medlemskab af FN, OSCE og NATO som grundlag for dansk forsvars- og sikkerhedspolitik.

Kommissionen skal bl.a. foretage en afvejning af forsvaret af nærområdet i forhold til den internationale indsats.

Kommissionen skal endvidere vurdere indstillingen fra Udvalget vedrørende forsvarets materiel. På baggrund heraf og i fortsættelse af kommissionens eventuelle forslag til ændring af forsvarets formål, opgaver og struktur fremsættes forslag til større materielanskaffelser i de kommende år.

Kommissionen kan tilkalde sagkyndige og afgive delindstillinger, i det omfang det findes hensigtsmæssigt. Kommissionen forudsættes at give de faglige organisationer mulighed for at fremsætte synspunkter, der kan indgå i udvalgets overvejelser.

Kommissionens redegørelse skal kunne danne grundlag for forhandlinger mellem forligspartierne om indgåelse af et forsvarsforlig for en periode efter 1999.

Kommissionen påbegynder sit arbejde primo 1997 og forudsættes at afslutte arbejdet inden udgangen af 1998.

TILLÆG 2

Forsvarets økonomi

Budgettet

Forsvarets økonomiske forhold for 1995 blev indledningsvist alene bestemt af finansloven for 1995. I henhold til forliget om finansloven for 1995 blev der oprettet en positiv budgetreguleringskonto på 690 mio. kr. Dette beløb kunne frigives efter aftale med forligspartierne. I foråret blev der opnået enighed om, at der kunne frigives 75 mio. kr. fra budgetreguleringskontoen til en forøgelse af øvelses- og mønstringsaktiviteten i forsvaret samt til anskaffelse af lette, pansrede køretøjer og lette, moderne håndvåben med henblik på at forbedre sikkerheden for de danske FN-styrker i det tidligere Jugoslavien.

I december 1995 blev der indgået en aftale om finansloven for 1996 og en aftale om forsvarets ordning 1995-1999. I henhold hertil blev forsvarsrammen for 1995 tilført 400 mio. kr. til betalinger på materielanskaffelser.

Budgettet reguleres som hidtil for aftalte stigninger i personeludgifter, pensionsreguleringer og andre nye eller ændrede afgifter samt for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof mv., som det er nødvendigt at importere.

Forsvarsbudgettets hovedposter for 1992-1996 fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Hovedposterne, netto i mio. kr. (årets priser).

	1992	1993	1994	1995	1996
Fællesudgifter	143,9	110,5	101,8	114,0	110,5
Militært forsvar	14.480,5	15.140,1	15.034,6	15.178,8	15.049,8
heraf:					
Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet	13.939,8	14.634,8	14.558,3	14.743,9	14.570,6
Særlige udgifter vedr. NATO	424,7	390,4	338,3	304,6	351,9
Service og hjælpetjenester	116,0	114,9	138,0	130,3	127,3
Civil virksomhed	169,1	209,1	225,2	217,7	224,6
heraf:					
Farvandsvæsen mv.	161,1	190,1	205,4	197,6	184,6
Øvrig civil virksomhed	8,0	19,0	19,8	20,1	40,0
Moms	1.022,9	1.115,8	1.047,5	992,2	1.000,0
Forsvarsministeriet i alt	15.816,4	16.575,5	16.409,1	16.502,7	16.384,9

For 1992 til 1994 er der anvendt statsregnskabstal og for 1995 forslag til tillægsbevillingslov. For 1996 er der anvendt tal fra finansloven for 1996. Udgifter til moms for 1996 er skønnet.

Løn- og investeringsudgifterne på forsvarsbudgettet fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Løn- og investeringsudgifter.

	1992	1993	1994	1995	1996
Forsvarsministeriet i alt	15.816,4	16.575,5	16.409,1	16.502,7	16.384,9
heraf:					
Lønudgifter	8.070,2	8.616,2	8.656,8	8.521,4	9.064,9
Andel i procent	51,0	52,0	52,8	51,6	55,3
Investeringsudgifter excl. moms	2.608,2	2.478,7	2.321,3	2.393,4	2.018,3

Tabel 3 viser de samlede internationale udgifter. Det skal bemærkes, at udgifterne til deltagelse i internationale FN, OSCE og NATO opgaver samt til observatører og monitorer er opgjort brutto, mens udgifterne til NATO-formål er finanslovens netttotal.

Tabel 3: Internationale udgifter.

	1992	1993	1994	1995	1996
NATO	637,3	603,8	564,5	441,9	602,8
Deltagelse i FN og NATO opgaver	420,4	602,4	684,9	625,8	1)
EU-monitorer og OSCE-observatører	20,1	30,6	17,5	14,1	
Østsamarbejde			11,6	41,9	50,0
I alt	1.077,8	1.236,8	1.278,5	1.290,0	

1) I henhold til »Aftale om forswarets ordning 1995-1999« er der afsat et årligt nettobeløb på 530 mio. kr. til løsning af internationale opgaver i FN, OSCE og NATO regi, hvor mer-/mindreforbrug ubeskåret kan overføres inden for forligsperioden. Udgifter til udsendelsen af IFOR-styrken i et år anslås til ca. 488 mio. kr.

NATO-landenes forsvarsudgifter

Tabel 4 viser forsvarsudgifternes andel af bruttonationalproduktet i løbende priser. Tabel 5 viser forsvarsudgifterne pr. indbygger, der af hensyn til sammenligning er omregnet til US dollars pr. indbygger i årets prisniveau og vekselkurs. Forsvarsudgifterne er i denne forbindelse opgjort efter en fælles NATO-definition, som for Danmarks vedkommende adskiller sig fra det af Folketinget vedtagne forsvarsbudget ved at indeholde visse udgifter uden for paragraf 12. Forsvarsministeriet; f.eks. dele af Danmarks Meteorologiske Institut samt Kort- og Matrikelstyrelsens budgetter, de faktisk udbetalte pensioner og moms. Samtidig medtages visse driftsudgifter under civilafsnittet ikke. Herudover kan der foretages andre korrektioner, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til sammenligningen.

Tabel 4: Sammenligning af NATO-landenes forsvarsudgifter i procent af BNP (løbende priser).

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Danmark	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8
Belgien ²⁾	2,4	2,3	1,9	1,8	1,7	1,7
Canada	2,0	1,9	1,9	1,9	1,8	1,6
England	4,1	4,3	3,8	3,6	3,3	3,1
Frankrig	3,6	3,6	3,4	3,4	3,3	3,1
Grækenland	4,7	4,4	4,6	4,5	4,5	4,6
Holland	2,6	2,5	2,5	2,3	2,2	2,1
Italien	2,1	2,1	2,0	2,1	2,0	1,9
Luxemburg	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
Norge	3,2	3,1	3,4	3,1	3,1	2,9
Portugal	2,8	2,7	2,7	2,6	2,5	2,7
Spanien	1,8	1,7	1,6	1,7	1,5	1,5
Tyrkiet	3,5	3,8	3,9	3,9	4,0	3,9
Tyskland ³⁾	2,8	2,3	2,1	1,9	1,8	1,7
USA	5,6	5,0	5,1	4,8	4,3	4,0

²⁾ Fra 1992 er forsvarsudgifterne excl. Gendarmeriet.

³⁾ Tal fra 1990 kan ikke sammenlignes med senere år.

Tabel 5: Sammenligning af NATO-landenes forsvarsudgifter pr. indbygger i årets priser og omregnet til USD i henhold til IMF gennemsnitlig væksekurs det pågældende år.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Danmark	515	518	549	517	523	569
Belgien	466	462	411	374	393	435
Canada	415	398	381	358	328	303
England	690	744	692	589	587	587
Frankrig	751	748	786	739	766	789
Grækenland	383	373	425	393	416	477
Holland	496	481	521	461	463	503
Italien	412	429	440	360	356	351
Luxembourg	255	280	315	281	326	349
Norge	801	771	887	737	780	830
Portugal	190	214	257	222	220	276
Spanien	232	234	232	212	190	210
Tyrkiet	94	99	105	119	87	117
Tyskland	669	495	521	458	444	487
USA	1225	1112	1196	1154	1107	1058

TILLÆG 4

Folketingsbeslutninger fra oktober 1994 til december 1995

	Stillet		Behandlet
1. Forslag til folketingsbeslutning om det danske engagement ved FN's fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien (UNPROFOR) (B 34) Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)	7/12-94	1. behandling Betænkning 2. behandling	8/12-94 13/12-94 16/12-94
2. Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af konventionen af 9. december 1994 om sikkerhed for FN-personel samt personel knyttet til FN. (B 40) Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)	11/1-95	1. behandling Betænkning 2. behandling	19/1-95 16/3-95 4/4-95
3. Forslag til folketingsbeslutning om en ny fælles-europæisk nedrustningsaftale. (B 114) Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL)	24/4-95	1. behandling	10/5-95
4. Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod antipersonelminer. (B 9) Af Villy Søvnald (SF) m.fl.	10/10-95	1. behandling	17/11-95
5. Forslag til folketingsbeslutning om nej til EU-sikkerhedspolitik. (B 18) Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL)	24/10-95	1. behandling	7/11-95
6. Forslag til folketingsbeslutning om dansk veto imod at gøre EU til atomvåbenmagt. (B 21) Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL)	24/10-95	1. behandling	7/11-95

7. Forslag til folketingsbeslutning om omdannelse af Statens Konfektion A/S til en statsvirksomhed.
(B 50) Af Frank Aaen (EL) og Søren Søndergaard (EL) 21/11-95 1. behandling 8/12-95
8. Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en implementeringsstyrke for fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina.
(B 60) Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen) 7/12-95 1. behandling 12/12-95
Betænkning 14/12-95
2. behandling 15/12-95

TILLÆG 5

Forespørgsler fra oktober 1994 til december 1995

Forespørgsel	Stillet	Besvaret
1. Forespørgsel til udenrigsministeren og forsvarsministeren [vedrørende planerne om at udvide NATO]. (F 14) Af Annette Just (FP) m.fl.	Anmeldt 9/11-94 Fremme af foresp. 17/11-94	Forhandling 24/11-94
2. Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren [Hvad kan regeringen oplyse om den internationale udvikling, specielt udviklingen i Europa]. (F 22) Af Ove Fich (S) m.fl.	Anmeldt 2/12-94 Fremme af foresp. 8/12-94	Forhandling 21/2-95
3. Forespørgsel til udenrigsministeren og forsvarsministeren [om, hvad regeringen kan oplyse om situationen i det tidligere Jugoslavien]. (F 28) Af Helle Degn (S) m.fl.	Anmeldt 10/1-95 Fremme af foresp. 17/1-95	Forhandling 7/2-95
4. Forespørgsel til statsministeren [Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation] (F 47) Af medlemmer fra S, V, KF, SF, FP, RV, EL og CD	Anmeldt 2/5-95 Fremme af foresp. 9/5-95	Forhandling 1/6-95
5. Forespørgsel til udenrigsministeren [om dansk atompolitik i efterkrigstiden, ikke mindst i perioden efter 1968]. (F 3) Af Gert Petersen (SF) og Keld Albrechtsen (EL).	Anmeldt 10/10-95 Fremme af foresp. 24/10-95	Forhandling 15/11-95

6. Forespørgsel til udenrigsministeren og forsvarsministeren [om, hvad regeringen vil gøre for at hindre, at en udvidelse af NATO med udvalgte nye medlemslande vil skabe skillelinjer ned gennem Europa].

(F 28) Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

Anmeldt 12/12-95

Fremme af foresp.

TILLÆG 6

Spørgsmål til forsvarsministeren fra oktober 1994 til december 1995

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
223. Af Annette Just (FP) om, ministeren vil oplyse, hvor mange tyverier – henholdsvis tyveriforsøg – der inden for de seneste fem år har været fra forsvarets depoter i Danmark?	16/11-94	24/11-94
255. Af Mogens Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvad ministeren agter at gøre omkring Sergentskolens placering i Odense?	18/11-94	23/11-94
264. Af Mogens Christensen (FP) om, ministeren agter at tilgodese Odense med et antal arbejdspladser svarende til det antal, der vil gå tabt, hvis Sergentskolen i Sønderborg ikke flyttes til Odense?	18/11-94	23/11-94
265. Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren på baggrund af Miljøklagenævnets afgørelse omkring skydebanen i Odense nu vil stoppe planerne om flytningen af Sergentskolen i Sønderborg til Odense?	18/11-94	23/11-94
266. Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren vil tage initiativ til at søge Miljøklagenævnets afgørelse vedrørende etablering af en skydebane nordvest for Odense ændret?	18/11-94	23/11-94
289. Af Niels Anker Kofoed (V) om, ministeren kan afkræfte, at der foreligger planer om, at Flyvestation Segen skal nedprioriteres med en reduktion på i alt 62 mand til følge, og hvilke kommentarer har ministeren til sagen i øvrigt?	24/11-94	01/12-94
473. Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvem der har ansvaret for, at fire af Sergentskolens kurser er flyttet til Fyn uden at grundlaget – miljøgodkendelsen - var i orden, og vil ministeren oplyse, hvad det har kostet skatteborgerne i udgifter til overflødige projekteringer af bygninger og skydebane, gennemførte byggerier på kaserne og skydebane, udbetaling af ulempetillæg, dobbeltløn m.m.?	16/12-94	02/01-95
517. Af Niels Ahlmann-Ohlsen (KF) om, hvor langt de planlagte investeringer i nye redningsbåde til det danske kystredningsvæsen er kommet?	02/01-95	10/01-95
518. Af Niels Ahlmann-Ohlsen (KF) om, ministeren vil sikre en ekstraordinær indsats for at fremme udskiftningen af kystredningsvæsenets stærkt nedslidte materiel på landets redningsstationer?	02/01-95	10/01-95

548. Af Jan Kørpe Christensen (FP) om, hvordan kan de samlede udgifter til såkaldte personrelaterede meromkostninger (time- og dagpenge samt flyttegodtgørelse) i forbindelse med flytningen af Sønderborg Sergentskole være lavere i 1993 end i 1992?	04/01-95	17/01-95
549. Af Jan Kørpe Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvor meget driften af sergentskolerne i Odense og Sønderborg har kostet fra november 1993 til dato?	04/01-95	17/01-95
550. Af Jan Kørpe Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvad nettoudgifterne til bygningsdriften var i 1989 på følgende kaserne: Århus, Randers, Fredericia, Haderslev, Tønder, Høveltegård, Antvorskov og Kastellet?	04/01-95	17/01-95
684. Af Jan Kørpe Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, om de tal, der tidligere har været opgivet for bygningsdrift for årene 1989 og 1990, på henholdsvis Sønderborg og Odense kaserne har været fiktive, således at man i virkeligheden bør tage 1991-tallene som udgangspunkt for sammenlignende besparelsesvurderinger?	19/01-95	30/01-95
685. Af Jan Kørpe Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvordan man i marts 1989 kunne fastsætte en fremtidig besparelse på driften af en række navngivne kaserne, når man, jf. svar af 16. januar 1995 på spørgsmål nr. S 550, først i 1991 begyndte at have specifikke tal?	19/01-95	30/01-95
712. Af Jan Kørpe Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, om det er med ministeriets accept, at chefen for Forsvarets Bygningstjeneste tilsyneladende har drevet decideret politik i kampen for at få en skydebane til Sergentskolen på Fyn?	24/01-95	03/02-95
743. Af Villy Søvnal (SF) om, ministeren vil fremsende en oversigt over de enkelte NATO-landes forsvarsudgifter for de seneste 7 år (opstillet efter NATO's definition af militærudgifter)?	26/01-95	03/02-95
834. Af Annette Just (FP) om, hvordan vil ministeren sikre en alsidig repræsentation i Folk- og Værnudvalget, når der ikke bevares nogen form for vederlag for deltagelse, og når man nu overvejer at fjerne den refusion af rejseudgifterne, som gives?	02/02-95	13/02-95
927. Af Lars Løkke Rasmussen (V) om, ministeren vil oplyse, hvilke af de opgaver inden for ministeriets område der er nævnt under pkt. 6 i bilaget til Finansministeriets cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering af statslige drifts og anlægsopgaver, som fortsat varetages i Forsvarsministeriets eget regi, og såfremt sådanne opgaver fortsat varetages i Forsvarsministeriets eget regi, vil ministeren da oplyse, hvorvidt disse opgaver har været underkastet en udbudsrunde i henhold til § 1 i samme cirkulære?	13/02-95	20/02-95

1043. Af Villy Søvndal (SF) om, hvad er ministerens kommentar til artiklen »Tag en Taxa og kom sikkert hjem« i »Soldaten« 1/95, og vil ministeren følge de 5 simple krav til opstramning af sikkerhedsreglerne, som blandt foreslår?	24/02-95	07/03-95
1044. Af Villy Søvndal (SF) om, mener ministeren, at det er forsvarligt, at soldater i fredstid bliver transporteret på ladet af en lastbil uden fastspænding med sikkerhedsseler og ofte med »løs« last på ladet?	24/02-95	07/03-95
1047. Af Villy Søvndal (SF) om, hvad er baggrunden for, at NATO i Nordnorge afholder den største militære øvelse i nyere tid, og har ministeren tænkt på, at et sådant skridt næppe gavner nedrustningsbestrebelse?	24/02-95	07/03-95
1048. Af Villy Søvndal (SF) om, hvilke overvejelser har den danske regering gjort sig forud for beslutningen om at deltage i NATO-øvelsen i Nordnorge?	24/02-95	07/03-95
1097. Af Lars Løkke Rasmussen (V) om, ministeren i forlængelse af ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 927 vil oplyse, hvilke tjenestesteder (kaserner, flådestationer m.m.) inden for ministeriets område der varetager henholdsvis rengøringsopgaver og kantineopgaver i eget regi, og hvorvidt disse opgaver har været udbudt i henhold til Finansministeriets cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver?	03/03-95	14/03-95
1299. Af Villy Søvndal (SF) om, ministeren kan bekræfte, at søværnet skal overtage fiskerikontrollen til søs og i så fald, hvad det vil betyde for beskæftigelsen på Fiskeridirektoratets skibe?	28/03-95	06/04-95
1334. Af Frank Aaen (EL) om, ministeren kan bekræfte, at man ved at omdanne Statens Konfektion fra at være et 100 pct. statsligt ejet aktieselskab til at være en statsvirksomhed kan sikre beskæftigelsen på Statens Konfektion uden at overtræde EU-regler?	31/03-95	05/04-95
1365. Af Søren Søndergaard (EL) om, hvilke overvejelser ministeren har gjort sig i anledning af vanskelighederne med at rekruttere mandskaber til Den Internationale Brigade herunder overvejelser om forbedring i ansættelsesvilkårene?	05/04-95	12/04-95
1366. Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad ministeren kan oplyse om sine overvejelser vedrørende udkommandering af fastansat personel i forsvaret til at indgå i Den Internationale Brigade?	05/04-95	12/04-95
1389. Af Villy Søvndal (SF) om, ministeren er bevidst om den respekt, der fra værnepligtige meniges side er for overordnede (her tænkes specielt på vognkommandørens) ordrer, og om de loyalitetsforhold, der er værnepligtige menige imellem?	07/04-95	21/04-95

1390. Af Villy Søvnndal (SF) om, det er ministerens indtryk, at reservekøreordningen i forsvaret fungerer fuldt tilfredsstillende?	07/04-95	21/04-95
1391. Af Villy Søvnndal (SF) om, ministeren vil tage stilling til, om den foresattes ansvar for sikkerheden ved kørsel i forsvaret er præciseret i tilstrækkelig grad?	07/04-95	21/04-95
1392. Af Villy Søvnndal (SF) om, ministeren anser det for usandsynligt, at en påkrævet mulighed for hvile i 6 timer umiddelbart vil nedbringe risikoen for ulykker forårsaget af søvnmangel, træthed eller overanstrengelse?	07/04-95	21/04-95
1393. Af Villy Søvnndal (SF) om, problemet omkring uvildige køredommere i forsvaret, som blev skitseret i marts 1994 af Funktionær- og Inspektørforeningen, er blevet løst?	07/04-95	21/04-95
1413. Af Martin Glerup (S) om, ministeren finder, at oplysninger til offentligheden om netbalancer m.v. i forbindelse med VVM-vurderingen af højspændingsforbindelsen fra Vendsysselværket til Thrige vil være til fare for statens sikkerhed eller rigets forsvaret?	12/04-95	26/04-95
1446. Af Keld Albrechtsen (EL) om, den danske regering vil kræve, at Tyrkiet forlader EU/WEU/WEAG ekspertgruppen vedrørende europæisk forsvarsmaterielsamarbejde?	19/04-95	28/04-95
1548. Af Villy Søvnndal (SF) om, ministeren kan bekræfte Ekstra Bladets fremstilling af, at provenuer ved salg af ejendomme tilgår forsvarsbudgettet?	05/05-95	16/05-95
1590. Af Annette Just (FP) om, ministeren kan bekræfte, at Østersøen er af største betydning for det danske forsvar, herunder hvilken betydning det har at få de tre baltiske lande og Polen ind i NATO?	08/05-95	18/05-95
1686. Af Lars Løkke Rasmussen (V) om, hvad kan ministeren oplyse om den fremtidige brug af Lynæs Fort i Hundested Kommune?	18/05-95	30/05-95
2301. Af Frank Aaen (EL) om, der er regler eller aftaler, der påbyder udenlandske forstærkningsstyrker, der måtte komme til Danmark, at følge dansk politik i forhold til brug af miner?	10/08-95	18/08-95
2302. Af Frank Aaen (EL) om, hvad ministeren kan oplyse om aktuelle udbygningsplaner i ammunitionsarsenalet i Elling med henblik på produktion og vedligeholdelse af miner?	10/08-95	18/08-95
2390. Af Villy Søvnndal (SF) om, ministeren kan oplyse om baggrunden for udvidelsen af ammunitionsarsenalet i Frederikshavn, herunder om udvidelsen bl.a. foretages for at udvide produktionen af miner eller dele til miner?	18/08-95	25/08-95

2391. Af Villy Søvnal (SF) om, ministeren kan oplyse, om ammunitionsarsenalet i Frederikshavn producerer miner - og i givet fald, hvilke miner og produktions størrelse?	18/08-95	25/08-95
2462. Af Villy Søvnal (SF) om, ministeren kan oplyse, hvilket militært formål de danske antipersonelminer tjener i det danske forsvar, og hvilket formål minerne forventes at kunne tjene i en eventuel krig, og kan ministeren endvidere oplyse om mulighederne for at finde alternativer til brugen af antipersonelminer?	24/08-95	31/08-95
2470. Af Frank Aaen (EL) om, ministeren på baggrund af svaret på spørgsmål nr. S 2298 vil oplyse, om de udviklings- og industrialiseringsomkostninger, der henvises til i svaret, modsvarer den diskussion af merprisen, der er nævnt i det svar fra 1983, der er henvist til i spørgsmål nr. S 2298?	24/08-95	01/09-95
2471. Af Frank Aaen (EL) om, Folketinget på noget tidspunkt er gjort opmærksom på, at der i diskussioner mellem regeringerne om F-16 projektet før kontraktunderskrivelsen åbent blev talt om en merpris på mellem 10 og 30 pct. som følge af medproduktionen sammenlignet med et rent køb?	24/08-95	01/09-95
2472. Af Frank Aaen (EL) om, ministeren i forlængelse af svaret på spørgsmål nr. S 2298 vil oplyse, hvilke kontraktsummer der er tale om for de enkelte virksomheder og for de enkelte komponenter, og vil ministeren endvidere redegøre for den beregning, der ligger bag den samlede opgørelse af den danske medproduktion, således som den fremgår af den seneste opgørelse fra Programstyringskontoret?	24/08-95	01/09-95
12. Af Henning Urup (V) om, ministeren kan oplyse omfanget af branden på Skive Kaserne, samt hvor meget det vil koste forsvaret at genopføre de brændte bygninger, og vil det af hensyn til forsvarets økonomi ikke være fornuftigt at revurdere RAG-rapporterne ud fra den nye situation?	03/10-95	11/10-95
102. Af Henning Urup (V) om, ministeren vil kommentere det Juli-Notat, der er rundsendt i Forsvarsudvalget (alm. del - bilag 193) fra Varde kommune?	13/10-95	24/10-95
180. Af Anette Just (FP) om, ministeren vil redegøre for, hvad ministeren har tænkt sig at gøre i anledning af den nyligt udkomne rapport om Hjemmeværnet, samt hvorfor ministeren vil gøre sådan?	19/10-95	30/10-95
190. Af Henning Urup (V) om, ministeren finder det fornuftigt at undersøge mulighederne for en helhedsløsning vedrørende hærens fremtidige struktur, som efterlyses fra flere sider inden for hæren, inden der investeres op mod 80 mio. kr. på en enkelt kaserne?	23/10-95	30/10-95

320. Af Otto Steenholdt (V) om, ministeren vil sørge for, at den modbydelige »polardåb«, som de danske værnepligtige underkastes i forbindelse med deres ankomst i Grønlands Kommandoen i Grønnedal, øjeblikkelig standses?	01/11-95	13/11-95
439. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren vil oplyse, hvad der har været af episoder indenfor det seneste år, hvor danske FN-soldater i det tidligere Jugoslavien har/ skulle have begået handlinger mod civilbefolkningen såvel som mod andre soldater, som er uforenelige med anstændig opførsel?	10/11-95	20/11-95
513. Af Steen Gade (SF) om, ministeren vil udarbejde bestemmelser til begrænsning af støjgenerne på militærets arealer på Bornholm på en sådan måde, at det er muligt for Åkirkeby Kommune at udvikle turismen på Bornholm ved anlæg af et vandrehjem som ønsket af kommunen?	17/11-95	29/11-95
542. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren vil fremskaffe fyldestgørende oplysninger om vejsituationen (herunder vejrkort) i området omkring Tuzla for søndag den 8. oktober 1995?	21/11-95	01/12-95
701. Af Villy Søvnald (SF) om, ministeren kan bekræfte, at Sverige arbejder tæt sammen med Danmark og Norge om udviklingen af en ny generation af ubåde, og kan ministeren i bekræftende fald oplyse, hvilken dansk politisk beslutning, der ligger til grund for et sådant samarbejde, og hvad er den militære begrundelse for køb af en ny generation af ubåde i den nuværende sikkerhedspolitiske situation?	07/12-95	15/12-95
702. Af Villy Søvnald (SF) om, ministeren kan bekræfte det forlydende, at der skulle foreligge et tillægsnotat til forsvarsaftalen om samarbejde med bl.a. Sverige om udviklingen af en ny generation af ubåde, vil ministeren oplyse, om der i øvrigt foreligger nogle for Forsvarsudvalget og Folketinget hemmeligholdte notater i forbindelse med forsvarsforliget, og kan Folketinget i bekræftende fald få sådanne notater tilsendt?	07/12-95	15/12-95
744. Af Pia Kjærsgaard (DF) om, hvor meget vil forsvarets hvervekampagne til Den Danske Internationale Brigade – der blandt andet indbefatter en helsides annonce i Berlingske Tidende den 7. december 1995 - have kostet, når den er tilendbragt, og hvilke elementer indebærer den?	12/12-95	22/12-95
745. Af Svend Heiselberg (V) om, ministeren er indforstået med at lade kredsen af forsvarsforligspartier genoverveje de afsnit i forsvarsforliget, som unægtelig sætter spørgsmålstegn ved det fornuftige i at lade halvtomme kasernebygninger stå ledige i Skive, samtidig med at der er manglende kasernebygningskapacitet i Holstebro, når man her skal kunne huse ingeniørsoldater fra Randers?	12/12-95	22/12-95

TILLÆG 7

Spørgsmål fra forsvarsudvalget fra oktober 1994 til december 1995

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
1. Agter ministeren at tilbagekalde de op imod 10.000 patroner til Forsvarets og Hjemmeværnets »Jet sug« (i sanitets udstyret) der indeholder freon, med det formål at genindvinde og/eller uskadeliggøre denne stærke ozon-nedbrydende gas?	05/10-94	28/11-94
2. Udvalget udbeder sig ministerens kommentarer til major Allan Hugelstads kronik »Hvad vil vi med krigens love?« i bladet Officeren nr. 10, oktober 1994.	21/10-94	03/11-94
3. Udvalget udbeder sig ministerens kommentarer til oberst Jens Greves udtalelser til Berlingske Tidende den 21. oktober 1994 vedrørende de særlige regler for FN-tjeneste.	21/10-94	03/11-94
4. Er der overensstemmelse mellem de af major Hugelstad og oberst Greve anførte vurderinger?	21/10-94	03/11-94
5. Hvor stor en del af »Aftale om forsvarrets ordning 1993-1994« er gennemført på nuværende tidspunkt?	25/10-94	30/11-94
6. Hvilken faglig/uddannelsesmæssigt baggrund har det personel, der i øjeblikket forretter tjeneste i DANBAT samt det personel, der har meldt sig til tjeneste i DANBAT i den kommende periode?	31/10-94	17/01-95
7. Ministeren bedes redegøre for status samt de kommende beslutninger vedrørende afviklingen af Flådestation Holmen.	03/11-94	16/01-95
8. Ministeren bedes redegøre for, hvorledes Hjemmeværnets budget gennem de seneste 15 år har udviklet sig i forhold til det øvrige forsvarsbudget.	03/11-94	16/01-95
9. Ministeren bedes redegøre for, hvorledes Danmarks bidrag til NATO's infrastruktursamarbejde har påvirket forsvarsbudgetterne indenfor de seneste 15 år samt hvordan udviklingen forudses i de kommende år.	03/11-94	16/01-95
10. Ministeren bedes redegøre for udviklingen i den danske kampvognsstyrke indenfor de seneste 15 år samt redegøre for, hvilken rolle og betydning kampvogne anses at have for forsvaret både af Danmark samt i forbindelse med løsningen af internationale opgaver.	03/11-94	16/01-95
11. Ministeren bedes redegøre for, hvordan han bedømmer behovet for et dansk u-bådsvåben i de kommende år samt hvilke opgaver u-bådene kan og bør løse.	03/11-94	16/01-95

12.	Ministeren bedes redegøre for hvilke planer, der er for fornyelse af u-bådsvåbnet.	03/11-94	16/01-95
13.	Ministeren anmodes om at give Forsvarsudvalget en detailredegørelse for hele forløbet omkring den vedtagne beslutning om at overflytte Hærens Sergentskole fra Sønderborg til Odense samt give en status for situationen omkring sergentskolen.	03/11-94	16/01-95
14.	Ministeren bedes redegøre for udviklingen i forsvarrets materielinvesteringer set i forhold til det samlede forsvarsbudget.	03/11-94	16/01-95
15.	Hvor stor en del af forsvarrets materielinvesteringer finansieres via forsvarrets driftsudgifter?	03/11-94	16/01-95
16.	Hvor mange danskere, udsendt i FN-tjeneste, er inden for de seneste 5 år kommet til skade i tjenesten, og hvad var årsagerne til tilskadekomsterne? Spørgsmålet dækker såvel soldater som øvrige personer udsendt i FN-regi (f.eks. IRAK-gruppen).	18/11-94	16/08-95
17.	Hvordan er de tilsvarende tal for de øvrige NATO-lande og for de skandinaviske lande?	18/11-94	16/08-95
18.	Ministeren bedes redegøre for forsikringsforholdene for de udsendte danskere i FN-tjeneste.	18/11-94	16/08-95
19.	Giver de nuværende forsikringsforhold ministeren anledning til at indlede forhandlinger med de udsendte organisationer?	18/11-94	16/08-95
20.	Hvordan er forsikringsdækningen for udsendte danskere i relation til udsendte fra andre NATO-lande og fra de skandinaviske lande?	18/11-94	16/08-95
21.	Der ønskes en oversigt over uddannelsesprogrammer vedrørende krigens love i de øvrige NATO-lande og en redegørelse for disse landes uddannelsesniveauer vedrørende dette emne sammenlignet med det danske.	18/11-94	16/08-95
22.	Forventer ministeren, at de under konto 12.21.01, side 206 i forslaget til finanslov for finansåret 1995 nævnte refusioner på 134,1 mio. kr. udbetales og i bekræftende fald hvornår, og vil ministeren tillige oplyse, om det under samme konto i finanslovsforslaget for 1994 anførte refusionsbeløb helt eller delvist er udbetalt?	17/11-94	07/12-94
23.	Ministeren bedes oplyse udvalget om status for forhandlingerne om køb af AMRAAM-missilet.	10/11-94	
24.	Udvalget anmodet om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Jyllands-Posten af 22. november 1994 om redningsstationer uden hårdtvejsbåde.	23/11-94	08/12-94
25.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Jyllands-Posten af 24. november 1994 om salg af livsfarlig båd. Hvis ordlyden er bare nogenlunde korrekt, mener ministeren så ikke at sagen bør give anledning til en lovændring, således at offentlige myndigheder bliver ansvarlige på samme måde som privatpersoner?	25/11-94	08/12-94

26.	Kan der gøres mere for at sikre mandskabet på de danske kampvogne på fredsbevarende mission i det tidligere Jugoslavien (eksempelvis Tuzla), f.eks. ved at sikre kampvognene med laser-detektorer, ved at etablere ild-undertrykkesanlæg, eller ved at sikre ekstra pansring af tårnene.	09/12-94	17/01-95
27.	Der ønskes en generel redegørelse for de pædagogiske principper, der lægges til grund ved uddannelse af sergenter.	20/12-94	25/01-95
28.	Ministeren bedes redegøre for det regelsæt, der er eller i nærmeste fremtid forventes gennemført vedrørende godkendelse af såvel militære som civile skydebaner.	02/02-95	10/03-95
29.	Hvor mange af de af Forsvarskommandoen og Hjemmeværnets ejede skydebaner vil blive berørt af det i spørgsmål 28 foran nævnte regelsæt, og hvilke konsekvenser vil dette have, både med hensyn til eventuelle lukninger af skydebaner og til skydefaciliteter, hvorved bl.a. sigtes til antal skydedage og tidspunkter for skydninger?	02/02-95	10/03-95
30.	Hvor mange civile skydebaner benyttes i dag i Hjemmeværnet, og hvor mange af disse vil blive berørt af det under spørgsmål 28 nævnte regelsæt og på hvilken måde?	02/02-95	10/03-95
31.	Hvilke beløb forventes i de kommende år at skulle investeres, for at de af Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet ejede skydebaner kan opfylde det under spørgsmål 28 nævnte regelsæt?	02/02-95	10/03-95
32.	Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjenestes nyhedsbrev af 9. februar 1995 meddeler, at Danmarks forsvarsudgifter ligger i den nederste halvdel af skalaen i sammenligning med de øvrige NATO-lande. Ministeren bedes oversende tabellerne og beregningsgrundlaget til udvalget sammen med en opgørelse, hvor udgifterne er opgjort efter NATO-definitionerne.	03/03-95	28/03-95
33.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Berlingske Tidende af 6. marts 1995 om oversigt over NATO-landenes forsvarsbudgetter, herunder især om det er korrekt, at Danmarks »udgangspunkt« for forsvarsbudgettet har ligget under flertallet af vores NATO-partnere.	10/03-95	29/03-95
34.	Det fremgår af debatten i de svenske medier (jf. vedlagte artikler fra svenske aviser og vedlagte artikel fra Berlingske Tidende), at svenskerne regner med at kunne afsætte en ny generation af u-både til bl.a. Danmark. Kan ministeren oplyse, med hvilken baggrund Sverige kan være bibragt denne opfattelse?	13/03-95	15/05-95

35.	Udvalget anmoder endvidere om, at kopier af eventuelle skrivelser, der kan begrunde eventuelle svenske forventninger, tilstilles udvalget.	13/03-95	15/05-95
36.	Udvalget anmoder endelig om en strategisk vurdering af, hvordan eventuelle planer om køb af en ny generation af u-både indgår i den aktuelle sikkerhedspolitiske vurdering af trusselsbilledet i Europa.	13/03-95	15/05-95
37.	Hvilket kapacitetsbehov søges opfyldt gennem en udvidelse af Billund Lufthavn?	29/03-95	19/04-95
38.	Vil ministeren tage initiativ til at undersøge mulighederne for, at Flyvestation Vandel kunne aflaste Billund Lufthavn?	29/03-95	11/04-95
39.	Hvad er status for behandling af rapport af 30. november 1994 om den fremtidige anvendelse af de danske deployeringsflyvestationer?	29/03-95	11/04-95
40.	På baggrund af vedlagte interview i Weekend-avisen den 30.3 – 6.4 1995 med K.G.Hillingsøe, hvor denne er citeret for: »Vi er nødt til at være medlem af WEU, og det tror jeg også stille og roligt, at vi bliver. WEU har fået en ny status. For det første har USA slået fast, at WEU er NATO's europæiske søjle. For det andet har NATO selv taget sin out-of-area-forpligtelse op, og er nu helt på linie med WEUs bestemmelser.« ønskes oplyst:		
	a) Hvornår og i hvilken form har USA »slået fast, at WEU er NATOs europæiske søjle«? Deler den danske regering denne opfattelse, og hvis ikke i hvilken form måtte den danske regering da have gjort USA og andre NATO allierede opmærksom herpå?		
	b) Hvornår og i hvilken form »har NATO selv taget sin out-of-area-forpligtelse op«? Deler den danske regering denne opfattelse, og hvis ikke, i hvilken form har regeringen kommunikeret denne opfattelse videre til sine NATO-partnere?	24/4-95	09/06-95
41.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til henvendelse af 12. april 1995 fra Sønderborg Kommune, jf. alm. del – bilag 113.	25/04-95	18/05-95
42.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til henvendelsen af 10. april 1995 fra SFO-Hæren vedrørende helhedsløsning for hærens garnisonering, jf. alm. del – bilag 110.	26/04-95	18/05-95
43.	Kan ministeren oplyse, hvor stor den norske, svenske samt finske freds- og krigsstyrke var i 1994, og om der påtænkes gennemført ændringer heraf i 1995 og kommende år?	10/05-95	14/06-95

44.	Hvor stor var det norske, svenske samt finske forsvarsbudget i 1994 og kan ministeren oplyse størrelsen heraf for 1995 og 1996, herunder hvilke beløb, der forventes at medgå til materielanskaffelser.	10/05-95	14/06-95
45.	Kan ministeren i cirkatal angive størrelsen af det norske, svenske og finske bidrag til FN-operationer i personel og materiel i 1994, og om udgifterne hertil har været og fortsat vil blive afholdt udenfor landenes forsvarsbudget.	10/05-95	14/06-95
46.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til henvendelsen af 16. maj 1995 fra Skive Kommune, jf. alm. del – bilag 140.	22/05-95	08/06-95
47.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Fyens Stiftstidende af den 15. maj 1995: »Sergentskole uden skydebane en mulighed«.	30/05-95	12/06-95
48.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til henvendelsen af 24. april 1995 fra Deloitte & Touche vedrørende gennemgang af rapport om artillerisammenlægning, jf. alm. del – bilag 159.	02/06-95	26/06-95
49.	Hjemmeværnet skulle modtage ca. 17 nye officerer om året. Hvor mange officerer har Hjemmeværnet modtaget gennem de sidste 3 år? Hvad vil ministeren gøre ved den situation, som Hjemmeværnet vil komme til at stå i ved mangel på officerer?	27/06-95	14/07-95
50.	Hvad er ministerens kommentar til hovedpåstanden i analysen fra Institut for Sociologisk Forskning »Civil kontrol med militæret i Danmark?« af Sørensen og Svendsen om, at der udøves en manglende civil og politisk kontrol med forsvaret i den forstand, at ansvarlige politikere og embedsmænd ikke reagerer på en militær adfærd, der strider mod <ul style="list-style-type: none"> – hvad vi ser i udlandet – hvad der er fastslået politisk vilje i Danmark – hvad der ville være den normale politiske reaktion over for civile myndigheder – hvad militærsociologiske erfaringer siger. 	30/06-95	05/09-95
51.	Hvad er ministerens kommentar til analysens 3 hovedkonklusioner: <ul style="list-style-type: none"> – at der er behov for en ny forståelse af militærets opgavevaretagelse fra alene at være et nationalt, objektivt forsvar af Danmarks grænser til en udvidet international opgaveløsning, samt opstilling af kriterier for hvornår dansk forsvar skal udsendes – at der er behov for øget militærsociologisk indsigt blandt politikere til matching af den monopoliserede officerekspertice eksempelvis i form af oprettelse af et uafhængigt og eksternt videnskabeligt Institut for Forsvar og Samfund 		

	– at der er brug for »et andet militær« som følge af ændringerne i dansk udenrigspolitik og dansk forsvars nye opgavevaretagelse, der indebærer en ny struktur af forsvaret og en ny ledelsesstil afpasset den ny tids krav.	30/06-95	05/09-95
52.	Har Danmark fortsat lagre af anti-personelminer?	31/07-95	07/08-95
53.	Ministeren bedes kommentere vedlagte indlæg fra Berlingske Tidende den 4. august 1995: »Forsvaret er ligeglad med personellets sikkerhed«, idet der udledes stillingtagen til de i artiklen fremførte påstande.	04/09-95	02/10-95
54.	Er de økonomiske besparelser, man påregnede at opnå ved Holmens udflytning til henholdsvis Korsør og Frederikshavn opnået?	20/09-95	Se spm. 2
55.	Vil man, hvis ingeniørregimenterne sammenlægges i Farum, i påkommende tilfælde kunne udskrive tilstrækkelige køretøjer?	20/09-95	Se spm. 3
56.	Vil ministeren sende udvalget det notat om en udvidelse af NATO mod øst, som omtales i vedlagte Ritzau-telegram af 21. september 1995.	22/09-95	29/09-95
57.	Ministeren anmodes om en kommentar til Lars Adam Rehofs udtalelser til radioavisen den 21. september 1995, hvori han bl.a. betegnede anvendelsen af danske personelminer som »i modstrid med folkeretten«.	28/09-95	Se spm. 1
1.	Ministeren anmodes om en kommentar til Lars Adam Rehofs udtaltelser til radioavisen den 21. september 1995, hvori han bl.a. betegnede anvendelsen af danske personelminer som »i modstrid med folkeretten«.	04/10-95	30/10-95
2.	Er de økonomiske besparelser, man påregnede at opnå ved Holmens udflytning til henholdsvis Korsør og Frederikshavn opnået?	04/10-95	24/11-95
3.	Vil man, hvis ingeniørregimenterne sammenlægges i Farum, i påkommende tilfælde kunne udskrive tilstrækkelige køretøjer?	04/10-95	24/11-95
4.	Vil ministeren tilstille udvalget en ajourført liste over hvor mange udsendte danske soldater og politifolk fordelt på de forskellige fredsbevarende operationer der er for tiden?	04/10-95	08/11-95
5.	Vil ministeren tilstille udvalget en oversigt over russisk deltagelse i FN's fredsbevarende operationer samt det anslåede antal russiske tropper, der er stationeret udenfor Rusland?	04/10-95	08/11-95
6.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Politikken af den 2. oktober 1995: »FN-soldaters sikkerhed ofret«.	09/10-95	08/11-95
7.	Ministeren bedes fremskaffe fyldestgørende oplysninger om vejr-situationen (herunder vejrkort) i området omkring Tuzla i dagene søndag den 8. oktober og mandag den 9. oktober 1995.	23/10-95	17/11-95

8.	Udvalget udbeder sig ministerens kommentar til henvendelsen fra LKV for Civile Værnepligtige, jf. alm.del. - bilag 27. (Overført til IM).	02/11-95	
9.	Er franske firmaer på noget niveau underleverandør til det elektroniske udstyr til kystudkigstjenesten (værdi 53 mio. kr., jf. alm.del. bilag 19) eller til den opdatering af forsvarrets elektroniske udstyr til identifikation af luftfartøjer (værdi 98 mio. kr., jf. alm.del bilag 24) som Forsvarsministeriet har ansøgt Finansudvalgets tilslutning til.	02/11-95	01/12-95
10.	Udvalget udbeder sig ministerens kommentar til henvendelsen fra LKV for Civile værnepligtige, jf. alm.del. - bilag 27. (Overført til IM).	06/11-95	
11.	Vil ministeren oversende sit talepapir til besvarelse af samrådsspørgsmål A, jf. alm. del – bilag 5, samrådsspørgsmål B, jf. alm. del – bilag 12 og samrådsspørgsmål C, jf. alm. del – bilag 15?	03/11-95	08/11-95
12.	Føler ministeren et økonomisk medansvar for Statens Konfektion A/S, jf. det forhold at 6 ud af 9 bestyrelsesmedlemmer er udpeget af ministeren, og jf. at ministeren står som 100 pct. enejer af virksomheden?	06/11-95	01/12-95
13.	Er ministeren enig i bestyrelsesformandens udtalelse til bl.a. Ritzaus Bureau, hvor han siger, at han ikke er enig i kritikken fra Statsrevisorerne og det grundlag, den er fremført på?	06/11-95	01/12-95
14.	I svaret på samrådsspørgsmål A (samrådet i Finansudvalget den 11. oktober 1995 om Statens Konfektion A/S) oplyser ministeren, at han ikke har givet specielle instrukser til medlemmer af bestyrelsen forud for betalingsstandsningen den 31. august 1995. Skal det opfattes således, at ministeren ikke har fulgt sagen?	06/11-95	01/12-95
15.	Af Finansudvalget § 12 – bilag 5, side 3, andet afsnit fra samrådet i Finansudvalget den 11. oktober 1995 (ministerens besvarelse af samrådsspørgsmål A-E) fremgår det, at man var opmærksom på revisionspåtegningen fra Ernst & Young A/S og Rigsrevisionen. Hvad betyder det, at man var opmærksom? Hvad foretog ministeren sig i den forbindelse?	06/11-95	01/12-95
16.	Hvad var ministerens holdning til det »frie fald«, der indtraf i løbet af en meget kort periode, og hvorfor reagerede han ikke på det tidspunkt?	06/11-95	01/12-95
17.	Er det ministerens opfattelse, at bestyrelsen foretog sig nok efter det stod klart, at over halvdelen af kapitalen i Statens Konfektion var forsvundet? Fulgte man situationen nøje med henblik på at undgå yderligere tab?	06/11-95	01/12-95

18.	Hvad er ministerens holdning til de modstridende oplysninger, som afgives fra Statens Konfektion A/S? I dateret den 7. marts 1995 – og som blev brugt som grundlag for mødet den 8. marts 1995 - beskrives virksomhedens drift i mørke toner, imens det af beretningen, som aflægges den 31. maj 1995, fremgår, at »selskabet kan realisere de opstillede mål«.	06/11-95	01/12-95
19.	Ministeren bedes udlevere referatet af mødet den 8. marts 1995 mellem Statens Konfektion A/S og departementschefen.	06/11-95	01/12-95
20.	På mødet den 30. august 1995 rejste bestyrelsen spørgsmålet, om yderligere kapitaltilførsel var mulig. Forsvarsministeriet afsløg dette efter drøftelse med Finansministeriet. Var der i afslaget overensstemmelse mellem Forsvars- og Finansministeriet vedrørende afslaget, eller var det Finansministeriet, som dikterede et nej?	06/11-95	01/12-95
21.	Hvorfor blev Statsministeriet inddraget i denne sag?	06/11-95	01/12-95
22.	Hvorfor sendte bestyrelsesformanden et notat til statsministeren?	06/11-95	01/12-95
23.	Er det ikke meget usædvanligt, at formanden for et statsligt aktieselskab kommunikerer direkte med statsministeren udenom det fagministerium, der administrerer sagen?	06/11-95	01/12-95
24.	Var ministeren vidende om, at Statens Konfektion A/S den 28. april 1995 søgte lån hos Vækstfonden til et markedsudviklingsprojekt?	06/11-95	01/12-95
25.	Anser ministeren det for et problem, at den statslige fond, Vækstfonden, har afslået at foretage sig yderligere i sagen om låneudbetalingen til den 100 pct. statsejede virksomhed, Statens Konfektion A/S?	06/11-95	01/12-95
26.	Mener ministeren, at Statens Konfektion A/S i alle henseender har overholdt den gældende lovgivning, f.eks. i relation til aktieselskabslovgivningens § 69 a om indkaldelse til generalforsamling inden 6 måneder efter tab af 50 pct. af kapitalen?	06/11-95	01/12-95
27.	Hvorfor var produktionen henlagt til Polen?	06/11-95	01/12-95
28.	Fandt produktionen sted på flere lokaliteter i Polen?	06/11-95	01/12-95
29.	Kan ministeren oplyse om, hvilke steder i Polen produktionen fandt sted?	06/11-95	01/12-95
30.	Kan ministeren oplyse, om man i Polen lavede licensproduktion for Statens Konfektion A/S kvalitetsstyring?	06/11-95	01/12-95
31.	Hvad har Statens Konfektion A/S betalt for software til sit edb-system i 1994 og 1995?	06/11-95	01/12-95
32.	Er det rigtigt, at Statens Konfektion A/S i et lagerhotel betaler en større årlig leje end værdien af de produkter, der befinder sig på det pågældende lagerhotel?	06/11-95	01/12-95

33.	Hvorfor returneredes den sidste produktion fra Statens Konfektion A/S, der ejes af Forsvarsministeriet, på 15.300 uniformsjakker til Hærens Materiel Kommando, der er under forsvarsministerens ledelse?	06/11-95	07/12-95
34.	Finder ministeren det rimeligt, at Hærens Materiel Kommando forlanger tilbagebetaling af ca. 15 mio. kr. i forbindelse med returnering af de 15.300 uniformsjakker, når man selv er ansvarlig for kvalitetskontrollen og varemottagelsen?	06/11-95	07/12-95
35.	Vil ministeren oversende den redegørelse som er nævnt på side 1 forneden i vicegeneralauditør Niels Christiansens rapport om Grønlandskommandoen? Redegørelsen kan eventuelt fremsendes i anonymiseret form. Der henvises til alm. del - bilag 32.	09/11-95	18/12-95
36.	Vil ministeren oplyse, hvilke militærøvelser i både NATO og andet regi der er planlagt i resten af 1995 og hele 1996, hvori der indgår både danske og franske militære enheder på alle niveauer?	13/11-95	
37.	Vil ministeren oplyse i hvilke NATO-organer, repræsentationer, samarbejdsudvalg og forskningsprojekter både Danmark og Frankrig er repræsenteret?	13/11-95	
38.	Vil ministeren oplyse, i hvilke militære forskningsprojekter, såvel inden for som uden for NATO, både danske og franske industrielle interesser indgår, samt hvor store de danske økonomiske bidrag til sådanne projekter er?	13/11-95	
39.	Er franske firmaer helt eller delvist leverandører til det minerydningsmateriel (værdi ca. 95 mio. kr., jf. alm. del. bilag 33), som Forsvarsministeriet har ansøgt Finansudvalgets tilslutning til?	16/11-95	
40.	Vil ministeren oplyse, om forsvaret har planer om at indkøbe materiel, hvortil franske firmaer helt eller delvist er leverandører?	16/11-95	
41.	Vil ministeren løbende orientere udvalget, om hvorvidt franske firmaer er leverandører af materiel eller dele til sådant, så længe de franske atomprøvesprængninger er planlagt til at foregå?	16/11-95	
42.	Forhindrer en auditørundersøgelse eller anvendelse af den militære straffelov, at der senere rejses tjenestemandssag i den samme sag?	17/11-95	07/12-95
43.	Vil ministeren fremsende en beskrivelse af grænserne for begrebet gruppepres, herunder om at udsætte en person for total tavshed og at nægte at kommunikere med vedkommende er omfattet af begrebet gruppepres? Der henvises til vicegeneralauditør Niels Christiansens rapport side 3.	17/11-95	07/12-95

44.	Hvem kan klage over vicegeneralauditør Niels Christiansen indstilling i sagen om Grønlandskommandoen og de beslutninger, der er truffet på baggrund heraf? Vil f.eks. Thomas Rasmussen fra Forretningsudvalget for værnepligtige menige kunne klage over afgørelsen? Kan ministeren på eget initiativ tage sagen op?	17/11-95	07/12-95
45.	Vil ministeren oversende sit talepapir fra samrådet den 17. november 1995?	17/11-95	07/12-95
46.	Ministeren bedes – gerne i anonymiseret form – give en redegørelse for omstændighederne og forløbet af de fem episoder, som har fundet sted fra 15. november 1994 til 15. november 1995, hvor danske FN-soldater i det tidligere Jugoslavien »angiveligt har optrådt på en sådan måde, at det kan opfattes som værende krænkende for civilbefolkningens eller andre soldaters integritet eller moralopfattelse«. Der henvises til besvarelse af spørgsmål nr. S 439.	22/11-95	05/12-95
47.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Berlingske Tidende af 4. december 1995 »Ministeriets fatale privatisering«.	07/12-95	
48.	Den screeningsundersøgelse om sessionssøgendes anvendelse af hash og andre stoffer, som omtales i FOV-Nyhedsbrev nr. 49, 7. december 1995, bedes oversendt udvalget.	08/12-95	
49.	Vil ministeren besvare spørgsmål 20 til beslutningsforslag nr. B 60 (jf. B 60 – bilag 17) med et ja eller et nej?	14/12-95	20/12-95
50.	Kan ministeren oplyse, om der er problemer med at affyre alle patroner i det nye gevær M/95, på den måde at de sidste tre patroner ikke kan fremføres i kammeret?	14/12-95	27/12-95
51.	Vil udviklingsministeren sikre, at Folketingets Forsvarsudvalg holdes orienteret om planlægningen af det seminar om landminer mv., der ifølge dagspressen er under planlægning, og kan Forsvarsudvalget vente at blive inviteret til deltagelse i det nævnte seminar?	13/12-95	

Ordliste

AMRAAM: Advanced Medium Range Air-to-Air Missile. Amerikansk længererækkende luftforsvarsmissil.

AREA FORCES: Se MNMF.

BALTAP: Baltic Approaches. Chefen for Enhedskommandoen, COM-BALTAP, er ansvarlig for alle operationer i området. Enhedskommandoen er et værnssfælles, multinationalt NATO-hovedkvarter, som blev oprettet i 1962 i Karup for at samle den overordnede militære ledelse af operationer i Østersøområdet, Danmark og Nordtyskland under en chef.

BALTBAT: Den fælles baltiske fredsbevarende bataljon, som er under opbygning.

CFE: Conventional Armed Forces in Europe. Betegnelsen for en omfattende, konventionel nedrustningsaftale i Europa fra Atlanten til Ural (ATTU-området), som trådte i kraft i 1992. CFE-traktaten binder også parterne til at levere detaljerede informationer om deres forsvar og give adgang til gensidige inspektioner.

CMX: Crisis Management Exercise, krisestyringsøvelse.

C-130: Flyvevåbnets Hercules transportfly.

DANBAT: Betegnelsen for den danske bataljon i Sektor Nord i Krajina-området på grænsen mellem Kroatien og Bosnien-Hercegovina. DANBAT blev afviklet i løbet af efteråret 1995 efter mere end tre års dansk FN-indsats i Krajina-området.

DANBN: Betegnelsen for den danske bataljon i den fælles nordisk-poliske IFOR-brigade.

DAYTON-AFTALEN: Fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina, der blev indgået mellem konfliktens parter den 21. november 1995 i Dayton, Ohio, og som formelt blev underskrevet den 14. december i Paris.

DIB: Den Danske Internationale Brigade.

ECMM: EU's observatør-mission (Monitor-Mission) i det tidligere Jugoslavien.

EU: Den Europæiske Union.

FN: De Forenede Nationer.

GEVÆR M/75: Forsvarets tyske G3A2 gevær af kaliber 7,62 mm.

GEVÆR M/95: Forsvaret nye canadiske C7A1 gevær til brug ved FN-styrkerne i det tidligere Jugoslavien. Geværet er af kaliber 5,56 mm, er udstyret med optisk sigte og er lettere end gevær M/75.

HAWK: Flyvevåbnets mellemdistance missilluftforsvarssystem med en rækkevidde på ca. 40 km, hvis primære opgave er etablering af områdeluftforsvar i samarbejde med det øvrige luftforsvar. Der rådes over otte eskadriller. HAWK-systemet er under opdatering.

IFOR: Implementation Force. Den multinationale NATO-ledede fredsimplementeringsstyrke, der fra december 1995 er indsat i Bosnien-Hercegovina til sikring af Dayton-fredsftalen. NATO overtog den 20. december 1995 ansvaret for de militære operationer i Bosnien-Hercegovina fra FN-styrkerne i området.

L/60: Flyvevåbnets manuelt rettede 40 mm kanonnærluftforsvar til punktforvar af de flyoperative flyvestationer. L/60 kanonnærluftforsvaret nedlægges.

L/70: Flyvevåbnets radarstyrede 40 mm kanonnærluftforsvar til punktforvar af de flyoperative flyvestationer. Der rådes over i alt seks kanonnærluftforsvareskadriiler (fire med en blanding af L/70 og L/60 kanoner og to med L/60 kanoner). L/70 kanonnærluftforsvaret deaktiveres i fredstid.

MLRS: Multiple Launch Rocket System, flerskudsraketskastere, under anskaffelse til hæren.

MLU: Mid Life Update, F-16 midtvejsmodifikations-programmet.

MNMF: Multinational Maritime Forces. NATO's multinationale maritime reaktionsstyrker med indsættelsesmuligheder overalt i NATO's område (i modsætning til Area Forces, som primært skal kunne indsettes i indledende krisestyring i en bestemt region samt forberede ankomsten af og evt. supplere MNMF, hvor disse måtte mangle enheder med f.eks. særlig lokal ekspertise).

NACC: North Atlantic Co-operation Council, Det Nordatlantiske Samarbejdsråd. NATO's forum for samarbejde og konsultation med de central- og østeuropæiske lande etableret i 1991 (se også Pfp).

NATO: North Atlantic Treaty Organization, Den Nordatlantiske Traktatorganisation.

NGO: Non Governmental Organization. Betegnelsen for en række interesseorganisationer.

NORDBAT 2: Betegnelsen for den fællesnordiske FN-bataljon omkring Tuzla.

NORDPOLBDE: Betegnelsen for den fælles nordisk-polske IFOR-brigade indsat i Doboj-området nordvest for Tuzla. Brigaden indgår i den amerikansk ledede division i området.

OSCE: Organization for Security and Co-operation in Europe, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (før december 1994 CSCE). Forum for sikkerheds- og samarbejdsbestrebelse i Europa, herunder konfliktforebyggende og -løsende arbejde. I kraft af sin omfattende medlemskreds og sit brede arbejdsområde er OSCE bl.a. velegnet som ramme for politisk dialog og som legitimerende organisation for fredsbevarende operationer.

PfP: Partnership for Peace, Partnerskab for Fred. Udviklet inden for rammerne af NACC-samarbejdet som et vigtigt skridt i NATO's åbning mod Øst. Mens NACC hovedsageligt indebar et multilateralt samarbejde på det politiske plan, åbnede PfP-initiativet fra januar 1994 for et mere praktisk militært samarbejde mellem NATO og det enkelte PfP-land. 27 lande – Albanien, Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Estland, Finland, Georgien, Hviderusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Letland, Litauen, Malta, Moldova, Polen, Rumænien, Rusland, Slovakiet, Slovenien, Sverige, Tadsjikistan, Tjekkiet, Turkmenistan, Ungarn, Usbekistan, Ukraine og Østrig – har indtil videre tilsluttet sig NACC og/eller PfP.

PMV: Pansret mandskabsvogn.

RAG: Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe.

RRF: Rapid Reaction Force. Betegnelsen for den hurtige reaktionsstyrke på ca. 12.500 overvejende britiske og franske soldater, som i løbet af sommeren 1995 blev indsat i det tidligere Jugoslavien.

SACLANT: Den allierede øverstkommanderende i Atlantområdet. Hovedkvarter i Norfolk, Virginia.

SCANDCOY: Betegnelsen for det fælles danske, norske og svenske kompagni i Makedonien.

SHARP GUARD: NATO-operationen i Adriaterhavet som led i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien. Danmark har siden 1993 periodevis bidraget med en korvet.

STINGER: Kortrækkende missil med en rækkevidde på 5-6 km til bekæmpelse af lavtgående fly og helikoptere. Affyres typisk fra skulderen eller fra feltaffutage. Stinger er under indfasning i hæren, ligesom der oprettes et Stinger missilnærluftforsvarelement i flyvevåbnet til bl.a. at varetage uddannelsen af personel til fremtidige missilnærluftforsvareskadriller til punktforsvar af de flyoperative flyvestationer (se også L/60 og L/70).

UN: Se FN.

UNCRO: United Nations Confidence Restoration Operation. Efter marts 1995 betegnelsen for FN's fredsbevarende styrke i Kroatien.

UNPF: United Nations Peace Force. Betegnelsen for FN's fredsstyrke i det tidligere Jugoslavien, ansvarlig for alle FN-operationer i området.

UNPREDEP: United Nations Preventive Deployment Force. Betegnelsen for FN's forebyggende fredsstyrke i Makedonien.

UNPROFOR: United Nations Protection Force. Før marts 1995 betegnelsen for FN's beskyttelsesstyrke i det tidligere Jugoslavien. Efter marts 1995 betegnelsen for FN's beskyttelsesstyrke i Bosnien-Hercegovina (indstillet i december 1995, hvor ansvaret for de videre operationer blev overført til NATO).

UN STAND-BY FORCES: FN's multinationale beredskabsstyrker. En række medlemslande, herunder Danmark, har tilmeldt militære enheder til dette system. Efter national beslutning kan disse stilles til rådighed for FN med henblik på udsendelse i en FN-fredsbevarende mission med kort varsel.

UNTAES: United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium. Betegnelsen for FN's mission i Østslavonien.

WEAG: Western European Armaments Group. Forum for vesteuropæisk forsvarsmaterielsamarbejde.

WEU: Western European Union, Den Vesteuropæiske Union, hvor Danmark har observatørstatus.

